

Ocena zasobów pomocy społecznej

za 2017 rok

Autorzy:
Gmina - Miasto Tomaszów Mazowiecki,
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
w Tomaszowie Mazowieckim

1	Wprowadzenie	3
2	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	3
3	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	5
3.1	GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR	9
4	Inne rodzaje pomocy i świadczeń	12
5	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	18
6	Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	25
6.1	Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej	25
6.2	Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej	26
7	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	27
8	Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	31
9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	32
10	Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej	32
10.1	KADRA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH	32
10.2	KOSZTY	35
10.3	OSOBY I RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY I WSPARCIA	35
10.4	POWODY PRYZNANIA POMOCY	36
10.5	POMOC W FORMIE ŚWIADCZEŃ	37
10.6	POMOC W FORMIE USŁUG	38
10.7	POMOC INSTYTUCJONALNA	39
10.8	ODMOWY POMOCY I WSPARCIA (tylko w zakresie zagadnień związanych z pomocą społeczną)	39
10.9	BUDŻET POLITYKI SPOŁECZNEJ	40
11	Wnioski końcowe	43

1. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 18 marca 2011 roku o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zobowiązała gminy do przygotowywania co roku oceny zasobów pomocy społecznej.

Powyższa ocena powstała w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej. Zasoby, o których wspomina ustawodawca obejmują w szczególności infrastrukturę, kadre, organizację pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący.

Sporządzona ocena dotyczy osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, rodzaju ich problemów i ich rozkładu ilościowego oraz stanowi wraz z rekomendacjami podstawę do planowania budżetu na przyszły rok.

Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie.

Zadaniem pomocy społecznej jest również podejmowanie działań zapobiegających tym sytuacjom.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka; podejmuje również działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia się rodzin i osób oraz ich integracji ze środowiskiem.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim, jako jednostka organizacyjna pomocy społecznej, powołana została uchwałą Nr XII/70/90 Miejskiej Rady Narodowej w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 28 lutego 1990 roku, i działa na podstawie Statutu przyjętego uchwałą Nr 319/99 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 29 grudnia 1990 roku (ze zmianami) oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego zarządzeniem Nr 1/2016 Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 4 stycznia 2016 roku (ze zmianami).

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

Tomaszów Mazowiecki to miasto położone w województwie łódzkim, w powiecie tomaszowskim i gminie Tomaszów Mazowiecki. Na chwilę obecną mieszka w nim nieco ponad 60 tys. mieszkańców.

Tomaszów Mazowiecki leży po obu stronach Pilicy i w związku z tym podlega pod dwa regiony historyczno – kulturowe. Większość miasta położona jest na lewym brzegu rzeki i podlega pod region Małopolsze, natomiast część, która jest na prawym brzegu Pilicy należy już do Małopolski. W pobliżu miejscowości znajdują się także Zalew Sulejowski oraz Puszcza Pilicka.

Pierwsza osada na terenie Tomaszowa Mazowieckiego powstała w 1789 roku. Podskarbi koronny – Tomasz Ostrowski – odkrył żelazne rudy syderytowe, powstała osada kuźnicza, w której zamieszkali sprowadzeni z Miedzianej Góry górnicy oraz robotnicy. Ze względu na charakter przemysłowy osada początkowo nazywana była Kuźnicami Tomaszowskimi, jednak w XIX wieku zmieniono tę nazwę na Tomaszów. Jako ciekawostkę można podać, iż pierwszy wybudowany przez Tomasza Ostrowskiego piec do wytopu „surówki” znajdował się przy obecnej ulicy Św. Antoniego.

Dalszy rozwój osady nastąpił poprzez syna Tomasza – Antoniego. Przekształcił on nieco jej charakter, przekwalifikowując osadę na przemysłowo – handlową, gdzie głównym zajęciem ludności miało być tkactwo oraz handel. Od tego czasu Tomaszów rozwijał się coraz bardziej dynamicznie.

Począwszy od 1928 roku, Antoni Ostrowski podjął działania, aby osadzie zostały nadane prawa miejskie. Swoją cel osiągnął 6 sierpnia 1930 roku, kiedy to według postanowienia Rady Administracyjnej Królestwa Tomaszów, Tomaszów Mazowiecki uzyskał prawa miejskie. Wówczas miasto miało powierzchnię niespełna 278 hektarów.

Jednakże niedługo po tym, rozwój Tomaszowa został wstrzymany. Było to skutkiem przegranej powstania listopadowego. Brał w nim udział Antoni Ostrowski, przez co został zaocznie skazany na śmierć za udział w powstaniu oraz poparcie wniosku o deponowanie cesarza Rosji, a dobra Ostrowskich zostały skonfiskowane i przeszły na własność Skarbu Państwa. W znacznym stopniu ucierpiał rozwijający się w bardzo dobrym tempie przemysł, głównym powodem tej sytuacji było cofnięcie przez Rosjan cel protekcyjnych na eksport, co zaskutkowało wzrastającym bezrobociem.

Ponowne ożywienie gospodarze nastąpiło dopiero po roku 1857, kiedy to Rosjanie zdecydowali się cofnąć nakaz dotyczący restrykcji eksportowych.

W 1884 roku otwarte zostało połączenie kolejowe Tomaszów – Kolszki, co wpłynęło na rozwój gospodarczy miasta. W Tomaszowie zaczął rozwijać się 'wielki przemysł', a sama miejscowość stała się jednym z ważniejszych ośrodków przemysłu włókienniczego w Łódzkim Okręgu Przemysłowym. W rok później, w mieście działało już 20 dużych fabryk oraz 100 małych zakładów sukienniczych.

W 1905 roku w Tomaszowie Mazowieckim miał miejsce robotniczy strajk. Oprócz żądań ekonomicznych, wysunięto także liczne postulaty ekonomiczne. Dużym sukcesem zakończyła się dzięki temu walka o polską szkołę. W dwóch tomaszowskich ośrodkach edukacji został wprowadzony język polski.

Rozwój miasta został po raz kolejny wstrzymany podczas I Wojny Światowej, kiedy to Tomaszów znajdował się pod niemiecką okupacją. Jednakże w tym samym czasie granice miasta zostały powiększone o pobliskie wsie, w wyniku czego powierzchnia Tomaszowa wzrosła do 1895 hektarów.

Tomaszów Mazowiecki odzyskał wolność 12 listopada 1918 roku, co pozwoliło na ponowną odbudowę przemysłu. W latach 30. XX wieku, fabryki dywanów znajdujące się w Tomaszowie, dawały 70% ogólnej krajowej produkcji.

6 września 1939 roku na rejonach miasta rozegrała się bitwa pod Tomaszowem Mazowieckim. Zakończyła się ona odrotem polskich wojsk i miasto 7 września zostało zajęte przez Niemców i włączone do Generalnego Gubernatorstwa. Armia Czerwona odbiła miejscowość z niemieckich rąk 18 stycznia 1945 roku. W latach powojennych nastąpił dalszy rozwój terytorialny oraz przemysłowy miasta. W chwili obecnej większość zakładów przemysłowych, które znajdowały się na terenie Tomaszowa Mazowieckiego, już nie istnieje.

W Tomaszowie Mazowieckim zdecydowanie warto odwiedzić trzy kościoły. Pierwszym z nich jest Kościół św. Antoniego Padewskiego, wybudowany w latach 1862-1864, który następnie jeszcze kilkakrotnie był rozbudowywany. Znajduje się on przy ulicy św. Antoniego.

Innym kościołem jest klasycystyczny kościół ewangelicko – augsburski Świętej Trójcy, który powstał na polecenie Antoniego Ostrowskiego w latach 1823-1829. Położony jest na Placu Kościuski 21.

Trzecią ciekawą świątynią jest kościół ewangelicko-augsburski Zbawiciela, znajdujący się przy ulicy św. Antoniego 39. Budowany został w latach 1897-1902 w stylu neogotyckim, a w jego wnętrzu znajdują się zabytkowe organy oraz obraz Wojciecha Gersona „Spotkanie Zmartwychwstałego Chrystusa z Marią Magdaleną.”

W mieście znajduje się również Pałac Ostrowskich – założycieli miasta. Pałac został zbudowany w 1812 roku, następnie kilkakrotnie był przebudowany. W chwili obecnej znajduje się w nim Muzeum Regionalne im. Antoniego hr. Ostrowskiego.

W okolicach Tomaszowa znaleźć można wiele atrakcji turystycznych. Do ciekawszych na pewno należy Ośrodek Hodowli Żubrów w Smardzewicach. Do ośrodka nie można wjechać samochodem, prowadzi do niego droga rowerowa. W dolinie rzeki Pilicy znajduje się Sulejowski Park Krajobrazowy, w skład którego wchodzi aż 9 różnych rezerwatów przyrody i 4 projektowane.

W bliższej odległości jest również Zalew Sulejowski, sztuczne jezioro powstałe w 1973 roku poprzez spiętrzenie wód Pilicy zaporą w Smardzewicach. Jest to świetne miejsce do wypoczynku oraz uprawiania żeglarstwa.

W Tomaszowie Mazowieckim od 1971 roku istnieje tor łyżwiarski (jako sztucznie mrożony od 1984 roku).

Jest jednym z trzech tego typu obiektów w Polsce (obok Warszawy i Zakopanego). Wielokrotnie odbywały się tu Mistrzostwa Polski.

W 2016 roku rozpoczęła się modernizacja toru, której głównym celem było stworzenie pierwszej w Polsce krytej areny lodowej umożliwiającej organizację mistrzostw świata w łyżwiarstwie szybkim, a przede wszystkim całoroczne treningi dla zawodników reprezentacji Polski. Budowa areny trwała niecałe półtora roku i kosztowała ponad 50 mln zł. Niemal połowa tej kwoty pochodzi z Ministerstwa Sportu, bo jest to inwestycja strategiczna dla polskiego sportu. Arena posiada nie tylko tor lodowy, ale także pełnowymiarowe lodowisko hokejowe, wielofunkcyjne boisko do siatkówki, piłki ręcznej i koszykówki. Dzięki nowoczesnemu oświetleniu o mocy 2 tys. luksów obiekt został również przystosowany do relacji telewizyjnych transmisji w jakości HD.

Oficjalne otwarcie odbyło się w dniu 14 grudnia 2017 roku. Poza krytym torem olimpijskim obiekt będzie również służył jako hala widowiskowa. Obiekt ma służyć reprezentacji Polski, jak również państw nadbałtyckich.

W Tomaszowie Mazowieckim urodziło się wielu znanych Polaków. Należą do nich między innymi: Stanisława Pietruszczak (olimpijka z Innsbrucku z 1976 roku), pochodzący z Luboszew Jan Józwiak (olimpijczyk z Lake Placid), tomaszowianin obecnie członek zarządu KS Pilica Jaromir Radke (olimpiada w Alberville i w Lillehammer), Paweł Abratkiewicz (olimpijczyk z Alberville, Nagano i Salt Lake City), Wiesław Kmiecik (trener reprezentacji Polski w Alberville i w Lillehammer), byli reprezentanci Polski w piłce nożnej: Marcin Kuźba oraz Antoni Szymanowski; aktualny reprezentant Polski w siatkówce, złoty medalista Mistrzostw Europy z 2009 roku – Paweł Woicki; były mistrz świata i mistrz olimpijski z 1976 roku w siatkówce, wybitny atakujący – Edward Skorek; znani aktorzy: Radosław i Cezary Pazurowie, Joanna Trzepiecińska, Iza Kuna, znany dziennikarz Tomasz Olbratowski czy też wybitny matematyk – Anzelm Iwanik

DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ (stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	PROGNOZA*	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
MIESZKAŃCY (w osobach)						
Ogółem	1	63 960	63 601	63 365	63 365	63 365
KOBIETY						
Ogółem	2	33 896	33 714	33 584	33 584	33 584
Wiek 0-17	3	5 245	5 197	5 174	5 174	5 174
Wiek 18-59	4	18 145	17 813	17 612	17 612	17 612
Wiek 60 lat i więcej	5	10 506	10 704	10 798	10 798	10 798
MĘŻCZYŹNI						
Ogółem	6	30 064	29 887	29 781	29 781	29 781
Wiek 0-17	7	5 600	5 552	5 536	5 536	5 536
Wiek 18-64	8	20 154	19 831	19 664	19 664	19 664
Wiek 65 lat i więcej	9	4 310	4 504	4 581	4 581	4 581
RYNEK PRACY						
Bezrobotni ogółem	10	3 066	2 522	2 237	2 237	2 237
Bezrobotni długotrwale ogółem	11	1 645	1 335	1 083	1 083	1 083
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	12	505	427	409	409	409
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA						
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	13	2 761	2 723	2 660	2 660	2 660
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	14	290	295	290	290	290
w tym z wiersza 13: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	15	172	185	197	197	197
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	16	350	379	350	350	350
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	17	58	58	60	60	60
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	18	2	2	3	3	3
Liczba opiekunów dziennych do dzieci	19	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w żłobkach (żłobki, kluby dziecięce, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	20	115	115	145	145	145
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku (żłobek, klub dziecięcy, oddziały żłobkowe w przedszkolach)	21	0	10	64	64	64
Powody nie przyznania miejsca w żłobku						
Liczba przedszkoli (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	22	28	30	30	30	30
Liczba miejsc w przedszkolach (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach)	23	2 066	2 245	2 365	2 280	2 280
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w przedszkolu wg złożonych wniosków	24	112	67	48	30	30
Powody nie przyznania miejsca w przedszkolu						
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży - ogółem	25	0	0	0	0	0
Z tego: (wiersze "Przyszkolne" i "Pozaszkolne")						
Przyszkolne	26	0	0	0	0	0
Pozaszkolne	27	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	PROGNOZA*	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	28	4	8	8	8	8
Liczba hospicjów	29	0	0	0	0	0
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	30	X	X	X	X	X

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny".

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim realizuje politykę społeczną państwa na poziomie lokalnym poprzez udzielanie wsparcia socjalnego najuboższym mieszkańcom naszego miasta, jak też osobom mającym trudności w pokonywaniu problemów wynikających z ich ciężkiej sytuacji życiowej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udziela wsparcia osobom i rodzinom w przewidywaniu trudnych sytuacji życiowych w szczególności z powodu:

- . ubóstwa;
  - . sieroctwa;
  - . bezdomności;
  - . bezrobocia;
  - . niepełnosprawności;
  - . długotrwałej lub ciężkiej choroby;
  - . przemocy w rodzinie;
  - . potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
  - . potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
  - . bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
  - . trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust.1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach;
  - . trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
  - . alkoholizmu lub narkomanii;
  - . zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
  - . klęski żywiołowej lub ekologicznej,
- przy jednoczesnym spełnianiu kryterium dochodowego – zgodnie z art. 8 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r. poz. 1769 z późn. zmianami).

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA					
Liczba osób	1	4 067	3 604	3 064	3 064
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE					
Liczba osób	2	4 067	3 604	3 064	3 064
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	2 500	2 500	2 185	2 185
Wiek 0-17	4	1 340	1 660	767	767
Wiek produkcyjny *	5	2 580	2 187	1 825	1 825
Wiek poprodukcyjny **	6	340	691	460	460
Liczba rodzin	7	2 812	2 574	2 094	2 094
Liczba osób w rodzinach	8	5 682	4 909	3 776	3 776
w tym: KOBIECY (z wierszy 2-6)					
Ogółem	9	2 246	2 374	1 583	1 583
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	1 580	1 651	977	977
Wiek 0-17	11	715	1 279	359	408
Wiek 18-59	12	1 321	1 659	903	903
Wiek 60 lat i więcej	13	211	297	316	316
w tym: MĘŻCZYŹNI (z wierszy 2-6)					
Ogółem	14	2 019	2 230	1 481	1 481
W tym: osoby długotrwale korzystające	15	1 201	1 130	798	798

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
Wiek 0-17	16	761	980	408	408
Wiek 18-64	17	1 125	1 220	922	922
Wiek 65 lat i więcej	18	114	177	144	144
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE					
Liczba osób ogółem	19	2 428	2 199	2 022	2 022
Liczba rodzin	20	2 414	2 176	1 990	1 990
Liczba osób w rodzinach	21	4 727	4 048	3 542	3 542
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE					
Liczba osób ogółem	22	2 122	1 774	1 134	1 134
Liczba rodzin	23	1 420	1 257	792	792
Liczba osób w rodzinach	24	3 670	3 107	1 994	1 994
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY					
Liczba osób ogółem	25	4 067	3 604	2 863	2 863
Liczba rodzin	26	4 067	2 574	2 094	2 094
Liczba osób w rodzinach	27	5 682	4 909	3 776	3 776
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA					
UBÓSTWO					
Liczba rodzin	28	1 253	299	232	232
Liczba osób w rodzinach	29	2 654	734	570	570
BEZROBOCIE					
Liczba rodzin	30	1 358	1 183	1 018	1 018
Liczba osób w rodzinach	31	3 419	2 808	2 297	2 297
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ					
Liczba rodzin	32	924	1 018	969	969
Liczba osób w rodzinach	33	1 320	1 388	1 259	1 259
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA					
Liczba rodzin	34	636	610	385	385
Liczba osób w rodzinach	35	1 227	964	559	559
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH					
Liczba rodzin	36	496	487	386	386
Liczba osób w rodzinach	37	1 739	1 661	1 306	1 306
ALKOHOLIZM					
Liczba rodzin	38	442	274	262	262
Liczba osób w rodzinach	39	572	342	318	318
NARKOMANIA					
Liczba rodzin	40	1	10	7	7
Liczba osób w rodzinach	41	1	13	9	9
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA					
Liczba rodzin	42	55	52	46	46
W TYM: WIELODZIECNOŚĆ					
Liczba rodzin	43	32	24	19	19

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2015	Rok 2016			
BEZDOMNOŚĆ					
Liczba rodzin	44	88	94	90	90
Liczba osób w rodzinach	45	92	106	104	104
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO					
Liczba rodzin	46	19	20	23	23
Liczba osób w rodzinach	47	31	22	26	26
ZDARZENIA LOSOWE					
Liczba rodzin	48	11	0	1	1
Liczba osób w rodzinach	49	28	0	2	2
KLĘSKI ŻYWIŁOWE I EKOLOGICZNE					
Liczba osób	50	0	0	0	0
SIEROCTWO					
Liczba rodzin	51	5	2	0	0
Liczba osób w rodzinach	52	8	2	0	0
PRZEMOC W RODZINIE					
Liczba rodzin	53	34	76	11	11
Liczba osób w rodzinach	54	99	216	36	36
OCHRONA OFIAR HANDLU LUDŹMI					
Liczba rodzin	55	0	0	0	0
USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ					
USŁUGI OPIEKUNCZE OGÓLEM					
Liczba osób	56	56	65	63	72
Liczba świadczeń	57	4 192	5 056	3 881	5 220
Kwota świadczeń w złotych	58	70 879	85 446	118 077	120 000
W TYM: SPECJALISTYCZNE (wiersze 59 - 61)					
Liczba osób	59	0	0	0	0
Liczba świadczeń	60	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	61	0	0	0	0
SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI					
Liczba osób	62	2	2	2	1
Liczba świadczeń	63	214	266	100	140
Kwota świadczeń w złotych	64	12 840	15 960	6 000	8 400
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE					
Liczba rodzin	65	399	283	16	200
Liczba osób w rodzinach	66	791	669	40	420
PRACA SOCJALNA					
Liczba rodzin	67	2 001	1 588	1 742	1 500
Liczba osób w rodzinach	68	3 122	2 017	2 849	2 950
INTERWENCJA KRYZYSOWA					
Liczba rodzin	69	173	119	22	30
Liczba osób w rodzinach	70	417	317	45	52

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2015	Rok 2016			
KONTRAKT SOCJALNY					
Liczba zawartych kontraktów socjalnych - ogółem	71	376	71	97	97
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	72	537	71	97	97
(z wiersza 71) Liczba zawartych kontraktów socjalnych część A	73	X	X	0	0
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym część A	74	X	X	0	0
(z wiersza 71) Liczba zawartych kontraktów socjalnych część B	75	X	X	0	0
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym część B	76	X	X	0	0
(z wiersza 72) Liczba osób objętych kontraktem socjalnym w Klubie Integracji Społecznej - ogółem	77	330	35	22	22
PROJEKT SOCJALNY					
Liczba realizowanych projektów socjalnych	78	X	X	0	0
Liczba osób objętych projektami socjalnymi	79	X	X	0	0

* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat

** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

3.1. GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

Wśród form pomocy udzielanej przez tutejszy Ośrodek można wyróżnić:

1 - świadczenia pieniężne: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy (w szczególności na: koszty leków i leczenia, zakup żywności, zakupu opału i odzieży, niezbędnych przedmiotów

użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu), specjalny zasiłek celowy, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

2 - świadczenia niepieniężne: praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa (w tym artykuły higieniczne i sanitarne), sprawienie

pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, schronienie, mieszkanie chronione, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób

z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej oraz domu dziennego pobytu.

Zasiłek stały - jest to świadczenie obowiązkowe gminy, przyznawane na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie

niezdolnym do pracy, przy jednoczesnym spełnieniu kryterium dochodowego.

Zasiłek stały ustala się w wysokości:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej — różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa

niż 604,00 zł.;

- w przypadku osoby w rodzinie — różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stalego nie może być niższa niż 30,00 zł miesięcznie.

Zasiłek okresowy - świadczenie to przyznawane jest na podstawie art. 38 ustawy o pomocy społecznej i przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność,

bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, przy jednoczesnym spełnieniu kryterium dochodowego osoby

samotnie gospodarującej lub gospodarującej w rodzinie.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20,00 zł miesięcznie.

Zasiłek celowy - może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, zakupu opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku

domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Specjalny zasiłek celowy - może być przyznany w szczególności uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe.

Pomoc ta nie podlega zwrotowi jeśli wysokość pomocy (wartość) nie przekroczy odpowiedniego kryterium dochodowego.

Zasiłek celowy może być również przyznany osobie lub rodzinie, która poniosła straty w wyniku: zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W tych przypadkach pomoc może być przyznana niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. Sytuacja, w której dokonuje się zwrotu pomocy dotyczy osób lub rodzin z

przekraczającym kryterium dochodowym.

Posiłki - pomoc w formie posiłków obejmuje osoby pozbawione posiłków (szczególnie dzieci i uczniowie). Wszystkie te formy pomocy kierują się zasadą, że wsparcie otrzymują osoby/rodziny o

niskich dochodach (jeśli nie przekraczają określonych progów dochodowych).

Usługi opiekuńcze - ustawa o pomocy społecznej wskazuje, że pomoc w formie usług przysługuje osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innej przyczyny

wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy

zapewnić.

Usługi świadczone są w mieszkaniu osoby, która potrzebuje pomocy.

Usługi opiekuńcze mogą obejmować:

- pomoc w codziennych zajęciach, takich jak robienie zakupów, sprzątanie, gotowanie, załatwianie spraw w urzędach itp.,

- mycie, kąpanie, ubieranie, pomoc dla osób chorych, dozowanie leków, prześcielenie łóżka, zapobieganie powstawaniu odleżyn i odparzeń, karmienie,

- w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z rodziną i otoczeniem.

Koszt jednej roboczogodziny usługi opiekuńczej wynosi 22,76 zł.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze - Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych ustala rodzaje specjalistycznych usług dostosowanych do szczególnych potrzeb osób wymagających pomocy w formie usług wynikających z rodzaju ich schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Koszt jednej roboczogodziny usługi specjalistycznej wynosi 60 zł.

Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej - kolejnym zadaniem wynikającym z ustawy o pomocy społecznej realizowanym przez ośrodek pomocy społecznej jest kompletowanie dokumentów w celu przyznania miejsca w domu pomocy społecznej osobom wymagającym całonocnej opieki, której Ośrodek w ramach usług opiekuńczych ani rodzina nie są w stanie zapewnić.

Na tę okoliczność jest przeprowadzany wywiad środowiskowy i kompletowane dokumenty, a następnie zostaje sporządzana decyzja o skierowaniu i naliczeniu odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej.

Od lutego 2017r. Dom Pomocy Społecznej Nr 1, ul. Polna, Filia ul. Farbiarska – całkowity koszt pobytu wynosił - 2.879,83 zł miesięcznie. Od lutego 2017 roku Dom Pomocy Społecznej Nr 2, ul. Jana Pawła II - 2.894,60 zł miesięcznie.

Wynagrodzenie dla opiekuna prawnego - zgodnie z art. 53 a ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej – na Ośrodkach Pomocy Społecznej spoczywa obowiązek wypłacania wynagrodzenia należnego opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Pieczka zastępcza - z dniem 01 stycznia 2012 roku, tj. z dniem wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej jest zobowiązana do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie,

odpowiednio do czasookresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej (zgodnie z art.191 w/w ustawy):

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka — w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka — w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka — w trzecim roku i następujących latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Sprawowanie pogrzebu - zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 15, art. 44 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r, poz. 163) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, należy do obowiązkowych zadań własnych gminy.

Jest to świadczenie niepieniężne dla osób, które nie posiadały świadczących emerytalno – rentowych oraz osób zobowiązanych do pokrycia kosztów pogrzebu, które nie są w stanie tego zrobić samodzielnie.

Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim organizuje pogrzeby osób zmarłych na terenie Miasta Tomaszowa Mazowieckiego, nieposiadających osób bliskich oraz gdy osoby te lub inne dobrowolnie nie zobowiązały się do organizacji pogrzebu.

W okresie od 02 stycznia 2017r. do 31 lipca 2017r. usługę tę świadczył Dom Pogrzebowy "Hades" ul. B. Joselewicza 16, 97-200 Tomaszów Mazowiecki. Koszt jednego pochówku wynosił 1.600,00 zł, natomiast od 01 sierpnia 2017r. do 31 grudnia 2017r. Zakład Pogrzebowy "Styks", Dom Pogrzebowy "Hades" ul. B. Joselewicza 16 z kosztem za jeden pochówek od 1.050,00 zł. do 2.000,00 zł.

W ramach zadań nałożonych na Ośrodek Pomocy Społecznej realizowano wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

Realizacja Programu ma na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej – społecznej, osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych.

Ogółem z programu skorzystało 2626 osób, w tym: 774 dzieci, 337 osób dorosłych z czego 71 osobom dowieziono posiłek do miejsca zamieszkania oraz wypłacono 1164 osobom świadczenie pieniężne w formie zasiłku celowego na zakup artykułów żywnościowych.

Na terenie miasta w okresie od 01 lutego 2017r. do 31 grudnia 2017r. działał jeden punkt żywieniowy przy ul. Grunwaldzkiej 10/12 w Tomaszowie Mazowieckim, prowadzony przez „Deko Smaku” Cezary Dębiec z siedzibą przy ul.św. Antoniego 2, w Tomaszowie Mazowieckim, wyłoniony wskutek rozstrzygniętego postępowania w trybie przetargu nieograniczonego.

Koszt jednego posiłku wydawanego w punkcie żywieniowym wynosił 12,00 zł.

Natomiast koszt jednego posiłku wraz z usługą dowozu wynosił 15,00 zł.

W 2017 roku Sekcja Świadczeń Pomocy Społecznej wydała decyzje administracyjne na poniższe świadczenia 2863 osobom:

- zasiłek stały - 878 osobom,

- zasiłek okresowy - 1133 osobom,

- zasiłek celowy - 1546 osobom,

- zasiłek celowy specjalny - 90 osobom,

- zasiłek celowy na pokrycie wydatków w wyniku zdarzenia losowego - 6 osobom,

- środki czystości dla podopiecznych - 131 osobom,

- sprawienie pogrzebu - 11 osobom,

- opłacenie pobytu w DPS - 232 osobom,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne - 712 osobom,
- usługi opiekuńcze - 72 osobom,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze - 2 osobom,
- mieszkanie chronione - 21 osobom,
- potwierdzenie prawa do świadczenia zdrowotnego na okres 90 dni - 114 osobom,
- opłacenie posiłków dla dzieci w żłobku, przedszkolu, szkole - 774 dzieci,
- opłacenie posiłków dla osób dorosłych - 337 osobom.
- zasiłek celowy na zakup artykułów żywnościowych - 1164 osobom,
- wypłata należnych wynagrodzeń opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznanej przez sąd - 5 osobom,
- poniesione wydatki na opłacenie 10%, 30 % i 50% udziału gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej - 106 dzieci.

W 2017 roku Sekcja Świadczeń Pomocy Społecznej Działu Pomocy Społecznej wydała 13342 decyzji administracyjnych w sprawie świadczeń z pomocy społecznej, w tym:

- 11801 - decyzje przyznające,
- 727 - decyzje zmieniające,
- 277 - decyzje uchylające,
- 28 - decyzje odmowne,
- 25 - decyzje wygaszające,
- 397 - decyzje wszczynające postępowanie,
- 76 - decyzje wznowiające postępowanie,
- 11 - decyzje umarzające postępowanie.

Liczba wniesionych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Piotrkowie Trybunalskim odwołań od wydanych przez Sekcję Świadczeń Pomocy Społecznej decyzji administracyjnych wynosi 18 odwołań, co stanowi 0,13 % ogółu wydanych decyzji administracyjnych w roku 2017.

Stanowisko SKO w powyższych sprawach:

- 2 - decyzje utrzymujące w mocy decyzje administracyjne wydane przez MOPS,
- 11 - decyzje uchylające w całości do ponownego rozpatrzenia,
- 4 - decyzja pozostawiona bez rozpatrzenia – uchybienie terminu,
- 1 - decyzja uchylająca i przyznająca pomoc przez organ II instancji.

GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2015	Rok 2016			
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ					
ZASIŁEK STAŁY					
Liczba osób	1	876	874	878	900
Liczba świadczeń	2	9 313	8 951	9 130	9 394
Kwota świadczeń w złotych	3	4 014 279	4 586 092	4 625 421	5 000 000
W tym: (wiersze 4-6)					
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących					
Liczba osób	4	741	742	772	790
Liczba świadczeń	5	7 983	7 738	8 032	8 250
Kwota świadczeń w złotych	6	3 573 301	4 143 976	4 259 070	4 500 000
W tym: (wiersze 7-9)					
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie					
Liczba osób	7	135	132	106	110
Liczba świadczeń	8	1 330	1 213	1 098	1 144
Kwota świadczeń w złotych	9	440 978	442 116	366 351	500 000
ZASIŁEK OKRESOWY					
Liczba osób	10	1 456	1 072	1 133	1 150
Liczba świadczeń	11	6 194	5 621	5 987	6 072
Kwota świadczeń w złotych	12	1 977 522	1 949 684	1 999 872	2 100 000
W tym: (wiersze 13-24)					
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia					
Liczba osób	13	919	772	747	750
Liczba świadczeń	14	4 199	3 698	3 946	3 946
Kwota świadczeń w złotych	15	1 452 496	1 324 084	1 373 936	1 373 936
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby					
Liczba osób	16	76	75	54	54
Liczba świadczeń	17	197	200	111	111
Kwota świadczeń w złotych	18	52 661	55 076	31 123	31 123

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
	Rok 2015	Rok 2016		
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	19	179	116	275
Liczba świadczeń	20	839	445	744
Kwota świadczeń w złotych	21	144 649	117 910	176 250
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	22	0	0	0
Liczba świadczeń	23	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	24	0	0	0
Zasiłek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b				
Liczba osób	25	0	0	0
Liczba świadczeń	26	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	27	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM				
Liczba osób	28	2 167	1 863	1 636
Kwota świadczeń w złotych	29	910 516	817 509	979 860
W tym: ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA"				
Liczba osób	30	853	918	1 164
Liczba świadczeń	31	1 363	1 577	3 710
Kwota świadczeń w złotych	32	180 371	234 002	490 147
ZASIŁKI CELOWE PRYZNANE NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2				
Liczba osób	33	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	34	0	0	0
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSIŁEK OGÓŁEM				
Liczba osób	35	1 664	1 446	1 084
Liczba świadczeń	36	236 142	216 318	139 951
Kwota świadczeń w złotych	37	1 371 882	1 345 889	1 094 139
W TYM: DLA DZIECI				
Liczba osób	38	1 340	1 164	774
Liczba świadczeń	39	183 231	158 279	85 488
Kwota świadczeń w złotych	40	758 773	600 740	393 648
W tym: (z wierszy 35-37) POSIŁEK - świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania"				
Liczba osób	41	1 664	1 446	1 084
Liczba świadczeń	42	234 570	216 318	139 951
Kwota świadczeń w złotych	43	1 366 045	1 341 415	1 094 139
W TYM: DLA DZIECI (z wierszy 41-43)				
Liczba osób	44	1 340	1 164	774
Liczba świadczeń	45	181 659	158 279	85 488
Kwota świadczeń w złotych	46	752 936	596 266	393 648
SCHRONIENIE				

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
Liczba osób	47	1	0	0	40
Liczba świadczeń	48	47	0	0	14 600
Kwota świadczeń w złotych	49	2 607	0	0	384 000
UBRANIE					
Liczba osób	50	272	81	0	0
Liczba świadczeń	51	380	96	0	0
Kwota świadczeń w złotych	52	0	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU					
Liczba osób	53	8	5	11	10
Liczba świadczeń	54	8	5	11	10
Kwota świadczeń w złotych	55	12 000	6 100	17 200	22 000
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ					
Liczba osób	56	187	201	232	240
Liczba świadczeń	57	2 093	2 041	2 281	2 500
Kwota świadczeń w złotych	58	3 670 233	4 199 955	4 648 169	5 000 000
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY					
INDYWIDUALNY PROGRAM WYCHODZENIA Z BEZDOMNOŚCI					
Liczba osób	59	1	1	1	1
INDYWIDUALNY PROGRAM ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO (Centrum Integracji Społecznej)					
Liczba osób	60	0	0	0	0
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA					
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	61	33	33	54	54
Liczba rodzin wspierających	62	0	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	63	2	2	3	3
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	64	415 796	522 888	537 895	537 895

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

I. Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny i świadczenie wychowawcze

Dział Świadczeń Rodzinnych, Funduszu Alimentacyjnego i Świadczenia Wychowawczego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim realizuje zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego i świadczenia wychowawczego w oparciu o ustawy:

- ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017r., poz. 1952), obowiązująca od dnia 1 maja 2004r.;
- ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2017r., poz. 489), obowiązująca od dnia 1 października 2008r.;
- ustawa z dnia 7 grudnia 2012r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012r., poz. 1548), obowiązująca do dnia 1 stycznia 2013r.

oraz zasiłek dla opiekuna w oparciu o ustawę z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017r., poz. 2092), obowiązująca od 15 maja 2014r., jako świadczenie będące realizacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013r., sygn. akt TK akt K 27/13;

- ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017r., poz. 1851).

Przepisy wyżej wymienionych ustaw określają warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zasiłków dla opiekunów oraz świadczenia wychowawczego, a także zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń.

Aktami wykonawczymi do tych ustaw są rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, natomiast w sprawach nieuregulowanych mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego - ustawa z dnia 14 czerwca 1960 roku (Dz. U. z 2017r., poz.1257).

Świadczenia rodzinne to:

1. Zasiłek rodzinny, który od 1 listopada 2016r. do 31 października 2017r. wynosi odpowiednio :

- a. na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia (95 zł miesięcznie);
- b. na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia (124 zł miesięcznie);
- c. na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia (135 zł miesięcznie);

oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:

- a. dodatek z tytułu urodzenia dziecka (1.000 zł na dziecko, świadczenie jednorazowe);
- b. dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (400 zł miesięcznie);
- c. dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka (193 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej niż 386 zł na wszystkie dzieci, w przypadku dzieci niepełnosprawnych kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł, nie więcej niż o 546 zł na wszystkie dzieci);
- d. dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (95 zł miesięcznie);

- e. dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (90 zł miesięcznie na dziecko do 5 roku życia, 110 zł miesięcznie – na dziecko od 5 do 24 roku życia);
- f. dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (100 zł, świadczenie jednorazowe);
- g. dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:
  - w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości (113 zł miesięcznie, internat);
  - w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości (69 zł miesięcznie).

2. Świadczenia opiekuńcze:

- a. zasiłek pielęgnacyjny (153 zł miesięcznie);
- b. świadczenie pielęgnacyjne (od 1 stycznia 2017 roku wynosi 1.406 zł miesięcznie) c. specjalny zasiłek opiekuńczy (520 zł miesięcznie od 1 stycznia 2013 roku).

3. Zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a ustawy o świadczeniach rodzinnych.

4. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (1.000 zł na dziecko, świadczenie jednorazowe).

5. Zasiłek dla opiekuna (520 zł miesięcznie od 1 maja 2014 roku z mocą od 1 lipca 2013 roku).

6. Świadczenie rodzicielskie jest nowym świadczeniem obowiązującym od 1 stycznia 2016 roku i wynosi 1.000 zł miesięcznie.

Określone w ustawie pieniądze świadczenia rodzinne mają na celu wspieranie rodziny w realizowaniu jej funkcji opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej związanych z utrzymaniem dziecka w oparciu o kryterium dochodowe, których środkiem finansowania jest budżet państwa. Obok posiadania dziecka na utrzymaniu, głównym kryterium uprawniającym do świadczeń rodzinnych, jest przeciętny miesięczny dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy. Kryterium dochodowe dotyczy dochodu netto, tj. po odliczeniu podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne, które w okresie od dnia 1 listopada 2015r. do 31 października 2018r. wynosi 674 zł na osobę lub 764 zł na osobę, jeśli w rodzinie wychowywane jest dziecko niepełnosprawne. W przypadku ubiegania się o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka urodzonego po 1 stycznia 2013 roku kryterium dochodowe stanowi kwotę 1.922 zł miesięcznie na osobę w rodzinie.

Jednakże od 1 stycznia 2016 r. weszły w życie nowe zasady przyznawania zasiłku rodzinnego w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego, zatem rodziny nie stracą prawa do świadczeń rodzinnych. Wprowadzona zasada "złotówka za złotówkę" spowodowała, że świadczenia są stopniowo obniżane wraz ze wzrostem dochodów, ale nie zostały utracone po przekroczeniu progu. Za przekroczenie progu o każdą złotówkę łączna kwota świadczeń przysługujących rodzinie będzie pomniejszana o 1,00 zł. Zmiany objęły również rodziny, które nie miały prawa do świadczeń z powodu przekroczenia progu dochodowego. Określone w ustawie kryterium dochodowe muszą spełnić rodziny ubiegające się o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka (od 01.01.2013r.), specjalny zasiłek opiekuńczy (od 01.01.2013r.). Niezależnie od wysokości dochodu rodziny przyznawany jest zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekuna oraz nowe świadczenie w postaci świadczenia rodzicielskiego (od 01.01.2016r.). Świadczenia rodzinne przyznawane są na okres zasiłkowy, który oznacza okres od 1 listopada do 31 października następnego roku kalendarzowego. Od 1 stycznia 2016 roku prawo do świadczeń rodzinnych ustala się na podstawie złożonego wniosku wraz z oświadczeniami strony, zaś podmiot ustalający prawo do świadczeń samodzielnie gromadzi dane o wysokości dochodów opodatkowanych uzyskanych przez członków rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, pozyskując je drogą elektroniczną za pomocą portalu PIU Empatia.

W przypadku, gdy prawo do świadczeń rodzinnych uzależnione jest od orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, prawo do powyższych świadczeń ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia. Aby skorzystać z dodatków należy przede wszystkim mieć prawo do zasiłku rodzinnego. Ponadto, do każdego z dodatków wymagane jest spełnienie dodatkowych warunków związanych z tytułem (powodem) przyznania dodatku. Jednocześnie można pobierać kilka rodzajów dodatków.

W trakcie okresu zasiłkowego prawo do świadczeń ustala się ponownie, jeżeli:

- zwiększa lub zmniejsza się liczba członków rodziny, w tym także z powodu ukończenia 25 lat przez dziecko pozostające na utrzymaniu,
- w rodzinie następuje utrata albo uzyskanie dochodu,
- dziecko w wieku do 25 lat uzyska orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności albo upłynął termin ważności poprzedniego orzeczenia,
- nabywa lub traci prawo do urlopu wychowawczego, - wyjazdu członka rodziny poza granicę Rzeczypospolitej Polskiej, organ właściwy na wniosek Wojewody Łódzkiego ustala czy i od kiedy zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego),
- pojawiają się inne zmiany wynikające z ustawy, mające wpływ na dalsze pobieranie świadczeń (np. zmiana miejsca zamieszkania).

Powyższe zmiany powodują, iż w trakcie okresu zasiłkowego wydawane są decyzje zmieniające, uchylające, wstrzymujące oraz odmawiające przyznania świadczeń.

Jeżeli nie ma podstaw do wzruszenia decyzji ostatecznych, obowiązują one przez cały okres zasiłkowy.

Za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna organ właściwy opłaca składkę na ubezpieczenie emerytalno-rentowe od podstawy odpowiadającej wysokości świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku pielęgnacyjnego oraz zasiłku dla opiekuna przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych przez okres niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczenia (składowego i nieskładowego). Również za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu opłacana jest składka zdrowotna.

Organ właściwy realizuje zadania w zakresie świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów, świadczeń z funduszu alimentacyjnego i świadczenia wychowawczego poprzez wydawanie decyzji administracyjnych na podstawie wniosków złożonych przez klientów w ustawowo wyznaczonym terminie wraz z niezbędną dokumentacją.

Problemy z ustaleniem prawa do świadczeń i w konsekwencji ich nie wypłacenie w określonym terminie może wynikać z błędnie wypełnionego wniosku, bądź braku kompletnej dokumentacji. W takiej sytuacji pracownik tut. organu wzywa osobę (wyznaczając określony termin) do uzupełnienia wniosku lub dostarczenia brakujących dokumentów.

Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

W/w ustawy wprowadziły też możliwość przekazywania świadczeń rodzinnych w formie rzeczowej lub opłacania usług, gdyby okazało się że przekazywane świadczenia pieniężne są „marnotrawione” lub wydatkowane niezgodnie z przeznaczeniem.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego - jak stanowi ustawa – są wypłacane osobom uprawnionym do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez Sąd (np. wyroku sądowego, ugody sądowej, ugody zawartej przed mediatorem) pod warunkiem, że osoba zobowiązana do płacenia alimentów uchyla się od obowiązku lożenia na rzecz dziecka. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane są wyłącznie w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, czyli wówczas gdy w okresie dwóch ostatnich miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego są uzależnione od kryterium dochodowego i przysługują w pełnej wysokości, bieżąco ustalonych alimentów, jednakże w kwocie nie wyższej niż 500 zł, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekroczy kwoty 725 zł netto miesięcznie.

Okres realizacji świadczeń trwa od 1 października do 30 września następnego roku kalendarzowego. W okresie wypłaty świadczeń z funduszu może wystąpić sytuacja zmiany wysokości zasądzonych alimentów poprzez ich podwyższenie lub obniżenie. Ustawa, która weszła w życie w dniu 1 października 2008r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wprowadziła nowe przepisy zawierające środki dyscyplinujące, zmierzające do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji.

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych w świetle ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Drugie zadanie przewidziane w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, polega na podejmowaniu działań wobec dłużników alimentacyjnych (uregulowanego w szczególności w obowiązujących od 1 października 2008r. przepisach rozdziału 2 w/w ustawy) nastąpiło w oparciu o upoważnienie Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego do prowadzenia postępowania i podejmowania w tych sprawach wielu czynności przeciwko osobom, które w myśl ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów nie wywiązują się ze swojego obowiązku, tj.:

1. współpraca organu właściwego dłużnika oraz organu właściwego wierzyciela z komornikiem sądowym (obowiązek przepływu informacji),
2. wywiad alimentacyjny i oświadczenie majątkowe dłużnika,
3. aktywizacja zawodowa dłużnika,
4. wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
5. złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo niealimentacji,
6. wydanie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy dłużnika,
7. wytoczenie powództwa cywilnego na rzecz obywateli oraz przystąpienie do postępowania sądowego,
8. przekazanie do biura informacji gospodarczej informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego.

Środki te mają na celu usprawnienie egzekucji świadczeń alimentacyjnych oraz odciążenie budżetu państwa z ponoszenia kosztów utrzymania dzieci i osób zależnych, których rodzice nie uczestniczą w lożeniu na ich utrzymanie. Działania te zostały rozpoczęte poprzez wystosowanie pisma zywającego dłużnika w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i odebrania oświadczenia majątkowego.

Organ właściwy dłużnika w okresie od stycznia 2017r. do grudnia 2017r. prowadził postępowanie wobec 790 dłużników alimentacyjnych, u których podjęto następujące działania:

1. Wywiad alimentacyjny i oświadczenie majątkowe dłużnika - 507 osób zostało wezwanych.
2. Aktywizacja zawodowa dłużników - 10 wniosków wysłanych do Powiatowego Urzędu Pracy
3. Wszczęcie postępowania dotyczące uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych - 102 wszczęto postępowania.
4. Decyzja dotycząca dłużnika alimentacyjnego:
  - w sprawie uznania za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych – 72 osoby,
  - w sprawie umorzenia postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego – 16 osób.
5. Złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo niealimentacji – 79 wniosków wysłanych do Prokuratury:
  - wszczęcie dochodzenia – 30,
  - odmowa wszczęcia dochodzenia – 27,
  - umorzenie postępowania – 8,
  - zawieszenie postępowania – 2,
  - podjęcia zawieszzonego postępowania – 0,
  - wyrok skazujący – 51.
6. Złożenie wniosku do Starosty o zatrzymaniu prawa jazdy - 70 wniosków,
  - wszczęcie postępowania – 1, - odmowa wszczęcia postępowania – 3,
  - umorzenie postępowania – 39,
  - zatrzymanie prawa jazdy – 24,
  - zwrot prawa jazdy – 7, - wniosek bez rozpoznania – 0.
7. Wytoczenie powództwa cywilnego na rzecz obywateli oraz przystąpienie do postępowania sądowego - 0 spraw.
8. Przekazanie do biura informacji gospodarczej informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego – 40.241 informacji.
9. Zgony – 21 spraw.
10. Dłużnicy z zagranicy – 11 spraw.

Świadczenie wychowawcze : organ realizuje w oparciu o ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, która wprowadziła w życie 1 kwietnia 2016r. program „Rodzina 500 plus”, w ramach którego rodzice-opiekunowie otrzymują świadczenie wychowawcze do ukończenia przez dziecko 18 lat w wysokości 500 zł miesięcznie na drugie i kolejne dziecko niezależnie od dochodu. Rodziny, w których dochód nie przekracza kwoty 800 zł netto na osobę lub 1200 zł netto (w rodzinach wychowujących niepełnosprawne dziecko) - otrzymują świadczenie również na pierwsze lub jedyne dziecko w rodzinie. Wsparcie finansowe ma na celu poprawę sytuacji życiowej rodzin oraz odwrócenie negatywnego trendu demograficznego w Polsce. O wsparcie ubiegać mogli się także samotni rodzice, rodziny patchworkowe oraz rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego.

500 zł to kwota netto, zwolniona z podatku dochodowego i nie będzie podlegać egzekucji, podobnie jak inne świadczenia dla rodzin. Świadczenie wychowawcze nie jest wliczane do dochodu przy ustalaniu prawa do innych świadczeń dla rodzin m.in. z pomocy społecznej, funduszu alimentacyjnego, świadczeń rodzinnych. W trakcie okresu zasiłkowego prawo do świadczenia ustala się ponownie, jeżeli:

- zwiększa lub zmniejsza się liczba członków rodziny, w tym także z powodu ukończenia 25 lat przez dziecko pozostające na utrzymaniu i będące w składzie rodziny,
- w rodzinie następuje utrata albo uzyskanie dochodu,
- nabywa lub traci prawo do urlopu wychowawczego, - wyjazdu członka rodziny poza granicę Rzeczypospolitej Polskiej, organ właściwy na wniosek Wojewody Łódzkiego ustala czy i od kiedy zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego,
- pojawiają się inne zmiany wynikające z ustawy, mające wpływ na dalsze pobieranie świadczeń (np. zmiana miejsca zamieszkania, ukończenie 18 roku życia przez dziecko).

Powyższe zmiany powodują, iż w trakcie okresu zasiłkowego wydawane są decyzje zmieniające, uchylające, wstrzymujące oraz odmawiające przyznania świadczeń. Jeżeli nie ma podstaw do wzruszenia decyzji ostatecznych, obowiązują one przez cały okres zasiłkowy.

Obsługa świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego.

Na pokrycie kosztów obsługi realizacji świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego przysługuje gminie z budżetu państwa kwota stanowiąca 3% ich wydatków oraz składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe z ubezpieczenia społecznego, natomiast na realizację świadczenia wychowawczego zgodnie z ustawą przysługiwało w roku 2017 – 1,5 % poniesionych wydatków.

Wyplata świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego i świadczenia wychowawczego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej zleconym gminie. Zarówno wypłata tych świadczeń, jak i koszty ich obsługi finansowane są w formie dotacji celowej w rozdziale 85 502 - Świadczenia rodzinne oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim od 1 stycznia 2017r. do 31 grudnia 2017r. przyjął około 10.371 wniosków świadczeniobiorców - dotyczących świadczeń rodzinnych: 5.233,

- dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego: 718,

- dotyczących świadczenia wychowawczego: 4.420,

oraz wydał decyzje administracyjne w sprawach:

* świadczeń rodzinnych po uprzednim wszczęciu postępowania na wniosek strony bądź z urzędu – 9.630 decyzji, w tym:

- dotyczących przyznania, zmiany, uchylecia, wstrzymania - 8.642 decyzje,
- dotyczących nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych - 209 decyzji,
- dotyczących odmowy przyznania świadczeń rodzinnych - 262 decyzje,
- dotyczących przyznania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka - 517 decyzji;

* świadczeń z funduszu alimentacyjnego po uprzednim wszczęciu postępowania na wniosek strony bądź z urzędu – 846 decyzji, w tym:

- dotyczących przyznania, zmiany, uchylecia, wygaszenia - 688 decyzji,
- dotyczących nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 32 decyzji,
- dotyczących odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego - 38 decyzji,
- dotyczących uznania dłużnika alimentacyjnego - 72 decyzje, - dotyczących umorzenia postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego - 16 decyzji.

* świadczenie wychowawcze po uprzednim wszczęciu postępowania na wniosek strony bądź z urzędu – 4.875 decyzji, w tym:

- dotyczących przyznania, zmiany, uchylecia - 4.537 decyzji,
- dotyczących przyznania i odmowy - 66 decyzji,
- dotyczących nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego - 54 decyzji,
- dotyczących odmowy przyznania świadczenia wychowawczego - 218 decyzji,

Liczba wniesionych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Piotrkowie Tryb. odwołań od wydanych przez organ właściwy decyzji administracyjnych wyniosła 34 w tym: - dotyczących świadczeń rodzinnych: 14 spraw,
- dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego: 11 spraw,
- dotyczących świadczenia wychowawczego: 9 spraw.

Stanowisko organu II instancji w powyższych sprawach:

- decyzji utrzymujących w mocy decyzje wydane przez organ I instancji (w całości lub w części) – 15 spraw (w tym: 6 świadczenia rodzinne, 7 świadczeń z funduszu alimentacyjnego, 2 świadczenia wychowawcze),
- decyzji przekazanych do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji – 5 spraw (w tym: 3 świadczenia z funduszu alimentacyjnego, 2 świadczenia wychowawcze),
- decyzji uchylających decyzję organu I instancji i przyznających – 6 spraw dotyczących świadczeń rodzinnych, - decyzji uchylających decyzję organu I instancji i umarzających postępowanie – 1 sprawa dotycząca świadczenia wychowawczego,
- uchybienie terminu do wniesienia odwołania – 4 sprawy (w tym: 1 świadczenia rodzinne, 1 świadczenia z funduszu alimentacyjnego, 2 świadczenia wychowawcze),
- stwierdzenie nieważności decyzji – 2 sprawy dotyczące świadczenia wychowawczego,
- w trakcie rozpatrywania w SKO pozostaje – 1 sprawa dotycząca świadczeń rodzinnych.

Do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi zostały przekazane 2 sprawy dotyczące świadczeń rodzinnych i 1 sprawa dotycząca świadczenia wychowawczego, które są w trakcie ponownego rozpoznawania.

II. Dodatek Mieszkańcy

Sekcja Dodatków Mieszkańców, Stypendiów i Zasiłków Szkolnych Działu Pomocy Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim realizuje zadania w zakresie przyznawania dodatków mieszkaniowych, który przyznaje się na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (tekst jedn. Dz. U. z 2017r. poz. 180), Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie dodatków mieszkaniowych (Dz. U. z 2001r. Nr 156 poz. 1817, z 2005r. Nr 131 poz. 1094), Uchwały Nr XVIII/195/03 Rady Miejskiej Tomaszowa Maz. z dnia 19.12.2003r. w sprawie obniżenia wskaźników procentowych określających wysokość dodatku mieszkaniowego (Dz. U. Woj. Łódzkiego Nr 39 z dnia 20.02.2004r. poz. 377).

Przysługuje on osobom, które muszą spełniać następujące warunki :

- posiadają tytuł prawny do lokalu (najem, podnajem, spółdzielcze prawo do lokalu, własność samodzielnego lokalu mieszkalnego, własność domu jednorodzinnego oraz osoby bez tytułu prawnego oczekujące na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny),
- odpowiednia powierzchnia użytkowa lokalu dla odpowiedniej liczby osób w nim zamieszkujących (dla jednej osoby 45,5 m², dla dwóch osób 52 m², dla trzech osób 58,5 m², dla czterech osób 71,5 m²),
- średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym, obowiązującej w dniu złożenia wniosku (do 28 lutego 2017r. były to kwoty 1.544,48 zł. i 1.103,20 zł., a od 01 marca 2017r. są to kwoty odpowiednio 1.750,00 zł. i 1.250,00 zł.).

Dodatek mieszkaniowy przyznaje się na wniosek osoby uprawnionej. Do wniosku potwierdzonego przez zarządcę, ubiegający się o w/w formę pomocy składa deklarację o dochodach wszystkich członków gospodarstwa domowego za okres pełnych trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku. Dodatek mieszkaniowy przyznaje się na okres sześciu miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po złożeniu wniosku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim.

Do dnia 17 maja 2006 r. do podstawy naliczenia dodatku mieszkaniowego przyjmowane były wydatki w wysokości 90% naliczonych i ponoszonych wydatków. Następnie od 18 maja 2006r. zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego do podstawy obliczenia dodatku mieszkaniowego przyjmuje się 100% wydatków.

Zgodnie z Uchwałą nr XVIII/195/03 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 29 grudnia 2003 r. wysokość dodatku mieszkaniowego łącznie z ryczałtem nie może przekraczać 50% wydatków przypadających na normatywną powierzchnię zajmowanego lokalu mieszkalnego lub 50% faktycznych wydatków ponoszonych za lokal mieszkalny, jeżeli powierzchnia tego lokalu jest mniejsza lub równa normatywnej.

W okresie od 01 stycznia do 31 grudnia 2017r. do Sekcji Dodatków Mieszkańców wpłynęło 2099 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego, w wyniku czego wydano 2199 decyzje administracyjne, w tym :

- decyzje przyznające 2029,
- decyzje odmowne 69,
- decyzje uchylające 61,
- decyzje wstrzymujące 31,
- decyzje wygaszające postępowanie 8,
- decyzje umarzające postępowania 1.

Od 01 stycznia do 31 grudnia 2017r. z dodatku mieszkaniowego skorzystało 1347 rodzin. Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych dla użytkowników lokali mieszkalnych stanowiła 12425, z czego tworzących mieszkaniowy zasób gminy 6112, spółdzielczy 3243, prywatny 1445 i pozostały 1625. Najmniejsza wysokość przyznanego dodatku mieszkaniowego wyniosła 17,66 zł, a największa wysokość dodatku mieszkaniowego stanowiła kwota 738,39 zł.

Głównymi powodami odmowy przyznania dodatku mieszkaniowego były:

- wydatki na normatywną powierzchnię użytkową lokalu są mniejsze od kwoty stanowiącej wydatki w/g wskaźnika procentowego - 39 decyzji,
- kwota dodatku jest niższa od 2% kwoty najniższej emerytury - 16 decyzji,
- za duży średni miesięczny dochód na 1 członka - 10 decyzji,
- przekroczona powierzchnia normatywna lokalu - 2 decyzji,
- brak odpowiedniego tytułu prawnego do lokalu - 1 decyzja,
- nie uregulowanie zaległości powstałych w okresie obowiązywania poprzedniej decyzji –1 decyzja.

Dodatek mieszkaniowy przyznaje się na okres sześciu miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po złożeniu wniosku w Ośrodku Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim.

W wypadku stwierdzenia, że osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy, nie opłaca na bieżąco należności za zajmowany lokal mieszkalny, wypłatę dodatku mieszkaniowego wstrzymuje się do czasu uregulowania zaległości.

W roku 2017 wydano 31 decyzji o wstrzymaniu wypłacania dodatku mieszkaniowego. Jeżeli uregulowanie zaległości nie nastąpi w ciągu 3 miesięcy od dnia wydania decyzji wstrzymującej, decyzja o przyznaniu dodatku mieszkaniowego wygasa.

Z powodu nieuregulowania zaległości wygaszono 3 decyzje, a 5 wygasło z mocy prawa.

W wypadku uregulowania należności w określonym terminie tj. 3 m-cy wypłaca się dodatek mieszkaniowy za okres, w którym wypłata była wstrzymana. Wydano 24 decyzje o uchyleniu wstrzymania wypłacania dodatku mieszkaniowego. Z innych powodów uchylono i wygaszono 37 decyzji.

Za pośrednictwem Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim w okresie od stycznia do grudnia 2017 roku do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Piotrkowie Trybunalskim przekazano 2 odwołanie od wydanej przez tutejszy organ decyzji administracyjnej, co stanowi 0,09 % ogółu wydanych decyzji administracyjnych w roku 2017.

Stanowisko SKO w powyższych sprawach:

- decyzja utrzymująca w mocy decyzję wydaną przez MOPS - 2.

III. Dodatek energetyczny

Dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, tj osobie, która ma przyznany dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.) oraz jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym, jak również zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Wysokość dodatku energetycznego jest ogłaszana w drodze obwieszczenia przez ministra właściwego do spraw gospodarki w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Wysokość dodatku energetycznego określona jest na okres od dnia 1 maja 2016r. do dnia 30 kwietnia 2017r. w Obwieszczeniu Ministra Energii z dnia 22 kwietnia 2016r. (M.P. z 2016r. poz. 411) oraz na okres od dnia 1 maja 2017 r. do dnia 30 kwietnia 2018r. w Obwieszczeniu Ministra Energii z dnia 13 kwietnia 2017r. (M.P. z 2017r. poz. 394). Dodatek energetyczny wypłacany jest do dnia 10 każdego miesiąca z góry, z wyjątkiem miesiąca stycznia, w którym dodatek energetyczny wypłacany jest do dnia 30 stycznia danego roku.

Wypłata dodatku energetycznego w zależności od wyboru dokonanej przez wnioskodawcę jest realizowana w następujący sposób:

- przelew na rachunek bankowy wnioskodawcy – odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej,
- przelew na rachunek bankowy osoby fizycznej wskazanej przez odbiorcę wrażliwego energii elektrycznej,
- przelew na rachunek bankowy przedsiębiorstwa energetycznego – wówczas odbiorca wrażliwy energii elektrycznej winien załączyć kopię faktury z przedsiębiorstwa energetycznego.

W okresie od 01 stycznia do 31 grudnia 2017r. wydano 274 decyzje administracyjne przyznające dodatek energetyczny dla 150 osobom.

IV. Stypendia i zasiłki szkolne

Stypendiów szkolne i Zasiłek Szkolny przyznaje się na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2017r. poz. 2198) oraz ustawy o pomocy społecznej art.8 ust.1 pkt. 2 z dnia 12 marca 2004 r. (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz.1769 z późn.zm.) w związku z dnia 14 lipca 2015 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r., poz. 1058).

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Stypendium szkolne może być udzielane w następujących formach:

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu

nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą;

- pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników.

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego.

Stypendium szkolne przysługuje:

- uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom publicznych kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia;

- wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami realizację

odpowiednio obowiązku szkolnego i obowiązku nauki – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki;

- uczniom szkół niepublicznych nie posiadających uprawnień szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki;

- słuchaczom niepublicznych kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów nauczycielskich języków obcych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak jak do

ukończenia 24 roku życia.

Wniosek o przyznanie stypendium szkolnego składa się do dnia 15 września danego roku szkolnego, a w przypadku słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych do dnia 15 października danego roku szkolnego.

Decyzje administracyjne wydawane są na dany rok szkolny tj. od miesiąca września do czerwca i płatne są w dwóch transzach: I transza do 10 grudnia; II transza płatna do 20 czerwca.

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego. O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przyznanie tego zasiłku.

W okresie od 01 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. wydano łącznie 989 decyzji administracyjnych w sprawie pomocy materialnej dla uczniów szkół, z czego:

- decyzje przyznające stypendium szkolne 897,
- decyzje wygaszające postępowanie 75,
- decyzje umarzające postępowanie 7,
- decyzje przyznające zasiłek szkolny 6,
- z powodu zdarzenia losowego 1,
- decyzje zmieniające 1,
- decyzje odmowne 3.

W okresie od stycznia do grudnia 2017 roku do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim nie wpłynęło żadne odwołanie od decyzji administracyjnych przyznających pomoc materialną dla uczniów szkół.

V. Prace społecznie - użyteczne

Od marca do grudnia 2017r. KIS organizował prace społecznie użyteczne dla osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających z pomocy społecznej. Prace społecznie użyteczne łącznie w 2017 r. wykonywało 97 osób bezrobotnych, z którymi podpisano kontrakty socjalne. Na realizację prac społecznie użytecznych łącznie było zaplanowanych 28 000 godz., z czego zostało wykorzystanych 26 230 godzin. Prace obejmowały 40 godzin miesięcznie, nie więcej niż 10 godz. tygodniowo na osobę, koszt jednej godziny 8,10 zł.

W ramach prac społecznie użytecznych podejmowano następujące rodzaje działań:

- porządkowanie terenów zielonych, pielęgnacja trawników i inne drobne prace związane z zagospodarowaniem terenów zielonych na terenie miasta Tomaszowa Maz.

- prace porządkowe i gospodarskie oraz wszystkie inne wskazane przez organizatora.

- prace związane z ograniczeniem negatywnych skutków zimy.

W ramach swoich działań Klub Integracji Społecznej dla 20 osób biorących udział

w pracach społecznie użytecznych w ramach programu „Inicjowanie i wsparcie działań dla osób uzależnionych i ich bliskich w ramach reintegracji zawodowej i społecznej

w ramach KIS” zorganizował cykl 4 warsztatów z pracownikami Centrum Nauki i Biznesu „Żak”, psychologiem, doradcą zawodowym oraz członkiem Miejskiej Komisji

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Celem tych spotkań było zwiększenie świadomości na temat znaczenia wyglądu zewnętrznego zarówno w życiu osobistym,

jak i pracy; zwiększenie motywacji do aktywnego poszukiwania pracy, omówienie motywacji jako czynnika determinującego aktywność zawodową, kształtowanie postawy

samodzielności w poszukiwaniu zatrudnienia, zwiększenie poczucia własnej wartości, które jest czynnikiem wpływającym na znalezienie pracy, uświadomienia wpływu

nadużywania alkoholu na aktywność zawodową.

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2015	Rok 2016			
ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE					
Liczba rodzin	1	X	0	4 376	3 952
Kwota świadczeń w złotych	2	X	0	38 782 995	26 381 975

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie	
	Rok 2015	Rok 2016			
ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH					
Liczba rodzin	3	2 465	4 973	4 037	4 037
Kwota świadczeń w złotych	4	7 918 435	8 683 187	7 837 062	7 837 062
JEDNORAZOWY DODATEK Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA (ujmowany w pozycji "Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych")					
Liczba świadczeń	5	304	272	196	196
Kwota świadczeń w złotych	6	304 000	272 000	196 000	196 000
JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA					
Liczba świadczeń	7	490	553	517	517
Kwota świadczeń w złotych	8	490 000	553 000	517 000	517 000
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE					
ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE					
Liczba świadczeń	9	2 404	2 472	2 697	2 697
Kwota świadczeń w złotych	10	2 870 033	3 171 536	3 724 271	3 724 271
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY - Ogółem					
Liczba świadczeń	11	24 752	25 817	27 021	27 021
Kwota świadczeń w złotych	12	3 787 056	3 950 001	4 134 213	4 134 213
W tym: (od poz. 13 do poz. 20)					
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA NIEPEŁNOSPRAWNEGO DZIECKA					
Liczba świadczeń	13	10 176	8 895	11 070	11 070
Kwota świadczeń w złotych	14	1 556 928	1 360 935	1 693 710	1 693 710
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O ZNA CZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI					
Liczba świadczeń	15	8 213	10 572	9 470	9 470
Kwota świadczeń w złotych	16	1 256 589	1 617 516	1 448 910	1 448 910
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O UMIARKOWANYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, KTÓRA POWSTAŁA PRZED UKOŃCZENIEM 21 ROKU ŻYCIA					
Liczba świadczeń	17	6 210	144	6 360	6 360
Kwota świadczeń w złotych	18	950 130	22 032	973 080	973 080
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSOBY, KTÓRA UKOŃCZYŁA 75 LAT					
Liczba świadczeń	19	153	6 206	121	121
Kwota świadczeń w złotych	20	23 409	949 518	18 513	18 513
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY					
Liczba świadczeń	21	668	880	936	936
Kwota świadczeń w złotych	22	341 640	453 129	480 549	480 549
ZASIŁEK DLA OPIEKUNA					
Liczba świadczeń	23	1 216	507	392	392
Kwota świadczeń w złotych	24	632 252	261 543	200 217	200 217
ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO					
Liczba osób	25	965	848	792	792
Liczba rodzin	26	681	590	546	546
Kwota świadczeń w złotych	27	4 454 207	4 141 517	3 845 045	3 845 045
DODATKI MIESZKANIOWE					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
Liczba gospodarstw domowych	28	2 378	2 265	2 099	2 099
Kwota świadczeń w złotych	29	2 754 199	2 704 796	2 534 793	2 600 000
DODATKI ENERGETYCZNE					
Liczba gospodarstw domowych	30	227	169	150	150
Kwota świadczeń w złotych	31	25 986	19 054	17 728	17 728
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO					
Liczba osób	32	818	870	886	886
Kwota świadczeń w złotych	33	406 579	480 271	499 377	499 377
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO					
Liczba osób	34	256	302	308	308
Kwota świadczeń w złotych	35	741 556	843 120	926 170	926 170
ŚWIADCZENIE INTEGRACYJNE (CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ)					
Liczba osób	36	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	37	0	0	0	0
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH					
Liczba osób ogółem	38	85	86	97	97
Kwota świadczeń w złotych	39	191 849	180 549	196 506	196 506
STYPENDIA SOCJALNE DLA UCZNIÓW I ZASIŁKI SZKOLNE					
Liczba osób	40	1 227	989	989	800
Kwota świadczeń w złotych	41	1 096 972	983 871	616 822	610 000

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

DOM DZIENNEGO POBYTU

11 lutego 2013 roku rozpoczął funkcjonowanie Dom Dziennego Pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych przy Alei Marszałka Józefa Piłsudskiego 34. 7 marca 2016r. nastąpiła zmiana adresu placówki DDP na ul. Jana Pawła II 37 przy Domu Pomocy Społecznej Nr 2. Dom Dziennego Pobytu to miejsce przeznaczone dla seniorów, wypełnione różnego rodzaju działaniami mającymi na celu zapewnienie wsparcia i pomocy zgodnej z potrzebami ludzi starszych.

W 2017 roku wydano 19 decyzji kierujących do DDP, 4 decyzje zostały uchylone (ze względu na nasilającą się chorobę).

Na koniec grudnia 2017 roku w zajęciach DDP udział brało 15 osób (w tym 13 kobiet i 2 mężczyzn).

Do 31.03.2017 r. pełna odpłatność za pobyt uczestników w DDP wynosiła 306,21 zł.:

- 1 osób ponosiło odpłatność 10 %
- 3 osoby ponosiły odpłatność 15%
- 5 osoba ponosiła odpłatność 20%
- 2 osoba ponosiła odpłatność 30%
- 1 osoba ponosiła odpłatność 40%.

Od 01.04.2017 pełna odpłatność za pobyt uczestników w DDP została ustalona na kwotę 578,03 zł:

- 2 osoby ponosiły odpłatność 5 %
- 7 osób ponosiło odpłatność 10 %
- 5 osób ponosiło odpłatność 15 %
- 2 osoby ponosiły odpłatność 20 %
- 2 osoby ponosiły odpłatność 25 %
- 1 osoba ponosiła odpłatność 30 %

Seniorzy przebywali w DDP od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30-15.30

Oprócz głównej sali, w której przebywali, do ich dyspozycji przez 2 godziny dziennie była sala rehabilitacyjna wyposażona w sprzęt do rehabilitacji, masażu (3 rowerki stacjonarne, bieżnia elektryczna, materac do masażu, rotory mechaniczne, podwieszki do ćwiczenia kończyn górnych i dolnych, masażery do stóp i dłoni i inne urządzenia do usprawniania stawów kończyn górnych). Poza tym niektóre zajęcia terapeutyczne (1 raz w tygodniu – 2 godziny) mogły odbywać się w sali terapii zajęciowej Domu Pomocy Społecznej.

Na co dzień uczestnicy mogli brać udział w różnego rodzaju zajęciach proponowanych w ramach terapii zajęciowej, posłuchać różnych ciekawostek i porozmawiać z gośćmi zapraszonymi do DDP, obejrzeć występy dzieci z przedszkola, młodzieży szkolnej oraz zaprzyjaźnionych grup seniorów. Naszymi gośćmi w DDP byli:

- „Jesienne Słowiki”- grupa wokalna Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów
- Grupa artystyczna NAZAwołanie z Tomaszowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku
- Grupa artystyczna Klubu Seniora „Słoneczna Jedynka” z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Dzieci z Przedszkola „Promyczek” w Tomaszowie Maz.
- Dzieci z Przedszkola nr 2 w Tomaszowie Maz.
- Uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 8 w Tomaszowie Maz.
- Uczniowie z Gimnazjum nr 3 w Tomaszowie Maz.
- Uczniowie z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Tomaszowie Maz.
- Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Maz.
- Grupa Latino z Klubu Tańca Towarzystwo w Tomaszowie Maz.

Do dyspozycji seniorów była herbata, kawa, ciastka. Każdy uczestnik miał możliwość korzystania codziennie z zupy łącznie z pieczywem, którą bezpłatnie dostarczała firma Deko Smaku. Również pensjonariusze korzystali z bezpłatnych wyrobów cukierniczych dostarczanych przez Cukiernię Birski. Uczestnicy mogli również skorzystać na miejscu z płatnego posiłku obiadowego na stołówce Domu Pomocy Społecznej.

Jeden uczestnik objęty był pomocą w formie nieodpłatnego posiłku przywiezionego na miejsce w ramach realizowanego przez MOPS w/m programu "Pomoc państwa w zakresie żywienia na lata 2014-2020".

W Domu Dziennego Pobytu była prowadzona szeroko rozumiana terapia czyli działania arteterapeutyczne, rękodzieło, biblioterapia, muzykoterapia czynna i bierna, choreoterapia a także gimnastyka. Wszystkie te zajęcia miały na celu podtrzymanie sprawności fizycznej i psychicznej.

Arteterapia i rękodzieło czyli wykonywanie różnego rodzaju prac plastycznych dawało możliwość rozwijania często uspiętych pasji, uruchamiało wyobraźnię a przede wszystkim oddalało problemy zdrowotne wieku starszego.

Zajęcia codzienne w DDP prowadziła wykwalifikowana kadra. Uczestnicy mieli możliwość także skorzystać z pomocy pracowników socjalnych, uzyskać poradę prawnika czy psychologa. Pomocą psychologiczną nie były tylko rozmowy indywidualne ale również zajęcia grupowe poruszające różne problemy, mające na celu edukowanie osób starszych i motywowanie do pozytywnego odbioru otaczającego nas świata. Seniorzy objęci byli cotygodniową opieką pielęgniarki, która zajmowała się mierzaniem ciśnienia, poziomem cukru, wagi.

Ważnymi wydarzeniami w Domu Dziennego Pobytu i jego uczestników było organizowanie wszystkich polskich świąt i zabaw zgodnie z obyczajami i tradycją.

Seniorzy z Domu Dziennego Pobytu odwiedzili miejsca kultury oraz ważne miejsca w mieście biorąc udział w różnych wydarzeniach w mieście:

Muzeum im. Antoniego hr. Ostrowskiego, Miejska Biblioteka Publiczna oddział dla Dzieci, Czytelnia przy MBP, Skansen Rzeki Pilicy, Galeria Arkady.

Miejskie Ośrodki Kultury – Wczasy w Sercu Miasta.

Galeria Tomaszów – seans filmowy w kinie Helios z okazji Dnia Seniora

Środowiskowy Dom Samopomocy – impreza karaoke

Zaproszenie na przedstawienia zorganizowane przez WTZ pt. „Święta u Dobrych Aniołów”, które corocznie odbywają się w Tomaszowie Maz.

Zwiedzanie Centralnego Ośrodka Sportu, Ośrodka Przygotowań Olimpijskich w Spale.

MIESZKANIA CHRONIONE

W 2017 roku na terenie miasta Tomaszowa Maz. funkcjonuje 6 mieszkań chronionych, które położone są przy ul. Wschodniej 22 m. 1, Jerozolimskiej 7/9 m. 8, Krzyżowej 2 m. 2, Jana Pawła II 15 m. 8, Warszawskiej 21/23 m. 18 oraz przy ul. Legionów 51 m. 7.

W roku 2017 we wszystkich mieszkaniach chronionych przebywały łącznie 23 osoby w tym 11 dzieci. Powyższą formą wsparcia objętych było 12 rodzin, 16 osób uzyskało wsparcie w mieszkaniach chronionych w związku z przemocą w rodzinie.

Mieszkanie chronione przy ul. Krzyżowej 2 m. 2 na początku 2017 roku przeszło remont polegający na malowaniu ścian, osuszaniu i odgrzybianiu pomieszczeń. Od dnia 07.03.2017 roku przebywa w nim matka samotnie wychowująca 3 dzieci. Rodzina doświadczała przemocy domowej, prowadzona była w niej wielokrotnie procedura Niebieskiej Karty. Nie mogła dłużej zamieszkiwać ze sprawcą przemocy i uzyskała schronienie w mieszkaniu chronionym. Kobieta zatrudniona jest na pełen etat, ponosi odpłatność za użytkowane mieszkanie w wysokości 25% kosztów eksploatacyjnych. Rodzina objęta była nadzorem kuratorskim.

Przy ul. Jerozolimskiej 7/9 m. 8 przebywały osoby i rodziny na zasadach współlokatorstwa. Do dnia 03.07.2017 roku przebywała w nim podopieczna Domu Dziecka w Tomaszowie Maz. Klientka zrealizowała indywidualny plan usamodzielnienia, przeprowadziła się do uzyskanego z zasobów miasta własnego mieszkania, sąsiadującego z użytkowanym mieszkaniem chronionym. Zamieszkiwała ona na zasadach współlokatorstwa w okresie 28.04.2017 – 31.05.2017 razem z wychowanką pieczy zastępczej, która interwencyjnie w związku z przemocą w rodzinie umieszczona została w mieszkaniu chronionym. Związała się ona z mężczyzną, do którego się wyprowadziła.

Następnie w okresie 01.06.2017 – 29.01.2018 roku w lokalu przebywała matka z 2 dziećmi. Rodzina umieszczona została w mieszkaniu chronionym w trybie interwencyjnym w związku z doświadczeniem przemocy domowej. Za pobyt w lokalu nie ponosiła żadnej odpłatności. Korzystała z pomocy materialnej MOPS, klientka w ramach kontraktu socjalnego realizowała prace społecznie użyteczne. Po zrealizowaniu indywidualnego planu usamodzielnienia rodzina wynajęła mieszkanie, do którego się przeprowadziła. W mieszkaniu chronionym w okresie 12.07.2017 – 31.08.2017 roku przebywała również samotna matka wraz z małoletnim synem. Rodzina doświadczała przemocy domowej, prowadzona była procedura Niebieskiej Karty. Szybko przeprowadziła się do wynajętego we własnym zakresie mieszkania. Za pobyt w mieszkaniu chronionym rodzina nie ponosiła żadnej odpłatności, dodatkowo objęta była wsparciem finansowym MOPS.

Mieszkanie położone przy ul. Jana Pawła II 15 m. 8 do dnia 03.01.2017 roku zasiedlone było przez matkę samotnie wychowującą 2 letnią córkę. Rodzina usamodzielniała się i opuściła zajmowany lokal, przeprowadzając się do własnego mieszkania, które uzyskała z zasobów komunalnych miasta Tomaszowa Maz. Następnie mieszkanie przeszło gruntowny remont, wykonano podjazdy, przebudowano łazienkę itp. Dostosowane zostało ostatecznie do potrzeb osoby niepełnosprawnej. W dniu 06.06.2017 roku wprowadził się do niego niepełnosprawny mężczyzna, poruszający się na wózku inwalidzkim. Był on zakładnikiem mieszkania w którym mieszkał (na wysokim piętrze). Praktycznie uniemożliwiał mu to normalne życie, wychodzenie z domu i poruszanie się po mieście. Przyznanie mieszkania chronionego znacznie poprawiło jakość życia podopiecznego. Czeką na przydział mieszkania z zasobów TTBS, dostosowanego do własnych potrzeb. Mężczyzna utrzymuje się z renty inwalidzkiej z ZUS, ponosi odpłatność za użytkowanie lokalu w wysokości 50 % rzeczywistych kosztów eksploatacyjnych.

Lokal przy ul. Legionów 51 m. 7 zamieszkały jest od dnia 02.11.2017 roku przez samotną kobietę pochodzenia Romskiego, która była osobą bezdomną. Czasowo przebywała u znajomych, którzy przygarnęli ją na chwilę. Klientka jest osobą schorowaną, niepełnosprawną, pobiera zasiłek stały z MOPS. Ubiega się o przydział mieszkania z zasobów Tomaszowa Maz, jednak TTBS nie chce jej wciągnąć na listę oczekujących. W/w korzysta z pomocy materialnej MOPS, w całości zwolniona jest z odpłatności za użytkowany lokal. Wcześniej, do 31.10.2017 roku we wskazanym mieszkaniu chronionym przebywała matka samotnie wychowująca syna, usamodzielniała się jednak i wyprowadziła do własnego mieszkania. Objęta była wsparciem w postaci asystenta rodziny, wykonywała również prace społecznie użyteczne.

Przy ul. Warszawskiej 21/23 m. 18 do dnia 22.11.2017 roku przebywała trzyosobowa rodzina z jednym dzieckiem. Rodzina od dłuższego czasu borykała się z problemami mieszkaniowymi, zwolniona była z odpłatności za użytkowanie mieszkania. Rodzina dopuszczała się licznych nadużyć, łamania regulaminu mieszkań chronionych oraz podpisanego porozumienia, co było przyczyną opuszczenia mieszkania chronionego. Nadal nie rozliczyła się ona z braków w stanie wyposażenia użytkowanego lokalu, MOPS rozpoczął procedurę uregulowania zaległości. Aktualnie mieszkanie chronione jest nie zasiedlone. Pracownicy MOPS przeprowadzili w lokalu czynności odgrzybiające powierzchnie ścian oraz malowanie mieszkania.

W mieszkaniu chronionym przy ul. Wschodniej 22 m. 1 przebywa dwoje dorosłych osób – matka i syn, którzy doświadczaali przemocy domowej i musieli opuścić dom wspólne zamieszkiwany ze sprawcą przemocy. W środowisku koordynowana była procedura „Niebieskiej Karty”, prowadzone było postępowanie karne zakończone wyrokiem. Po wyjściu sprawcy z więzienia rodzina uciekała do domu. Uczestnicy ona w programie mieszkaniowym „Mieszkanie Plus”, wpłaciła wadium na nowe mieszkanie. Pani utrzymuje się z emerytury a jej syn zatrudniony jest na umowę o pracę. Ponorzą odpłatność za eksploatację mieszkania w wysokości 100% rzeczywistych kosztów eksploatacyjnych. Wcześniej do dnia 31.08.2018 roku przebywała w powyższym mieszkaniu chronionym dwuosobowa rodzina, która umieszczona została w lokalu w trybie interwencyjnym w związku z przemocą domową. Wyprowadziła się ona do własnego wynajętego mieszkania, klientka weszła w związek partnerski i urodziła dziecko. Aktualnie rodzina uniezależniła się od MOPS.

Wszystkie mieszkania chronione zarządzane są przez MOPS na podstawie zawartych umów użyczenia z Urzędem Miasta Tomaszowa Maz. Ośrodek nie ponosi opłat za czynsz, jedynie należności wynikające z zawartych umów z Zakładem Energetycznym oraz TTBS za energię elektryczną, śmieci, wodę. MOPS sprawuje bezpośredni nadzór nad mieszkańcami chronionymi na terenie miasta Tomaszowa Maz. Podopieczni realizują w ramach pobytu indywidualny plan usamodzielnienia, który akceptują własnoręcznie podpisem. Zobowiązani są do przestrzegania regulaminu mieszkań chronionych oraz porozumienia zawartego z MOPS. W ramach zadań własnych Ośrodek współpracuje z TTBS, Komisją Mieszkaniową, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Urzędem Miasta. Pobyt w mieszkaniu chronionym przyznawany jest na podstawie decyzji administracyjnej. Mieszkańcy zobowiązani są do zameldowania w przyznanym lokalach na pobyt czasowy.

KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Klub Integracji Społecznej funkcjonujący w ramach wewnętrznej struktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tomaszowie Maz. wspiera osoby bezrobotne oraz zagrożone marginalizacją społeczną i zawodową z terenu miasta Tomaszowa Maz. korzystające z pomocy Ośrodka. Klub udziela wsparcia osobom i ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych i zawodowych. Działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych.

W okresie od stycznia do grudnia 2017r. w Klubie Integracji Społecznej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tomaszowie Maz. wsparciem objęto 325 osób.

W ramach Klubu Integracji Społecznej w czerwcu 2017r. psycholodzy przeprowadzili cykl 4 warsztatów dla rodziców w ramach programu „Inicjowanie i wsparcie działań dla osób uzależnionych i ich bliskich w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej w ramach KIS” oraz Kampanii Krakowskiej Akademii Profilaktyki „Postaw na Rodzinę”. W warsztatach wzięło udział 14-rodzin.

Tematy warsztatów:

„PRZYCZYNY UŻYWANIA PRZEZ MŁODZIEŻ SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH”.II. „POZYTYWNE RELACJE RODZINNE JAKO CZYNNIK CHRONIĄCY MŁODZIEŻ PRZED UŻYCIEM SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH”.

III. OPIERANIE SIĘ PRESJI GRUPY – KSZTAŁTOWANIE POCZUCIA WŁASNEJ WARTOŚCI

I ASERTYWNOŚCI U MŁODZIEŻY

IV. RADZENIE SOBIE Z NEGATYWNYMI EMOCJAMI I STRESEM

VII PIKNIK „POSTAW NA RODZINĘ”

W ramach działań Klubu Integracji Społecznej – kampanii krakowskiej akademii „Postaw na Rodzinę” zorganizowany został już VII piknik „Postaw na Rodzinę” w dniu 22.06.2017r. na terenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ul. Cekanowska 5. Głównym organizatorem był MOPS przy współudziale:

- Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim – Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia, ul. I. Mościckiego 3;

- Gminnego Ośrodka Kultury w Ujeździe;

Do udziału w pikniku zostało zaproszonych 75 rodzin (w tym 168 dzieci), dotkniętych problemem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego – rodzina niepełna – rodzina wielodzietna oraz przemocy w rodzinie.

Piknik rozpoczął się od zabaw i konkursów integrujących dla dzieci i rodziców za udział

w których uczestnicy zostali obdarowani upominkami, kolejną atrakcją imprezy był występ zespołu tanecznego „IMPET” oraz występy wokalne młodzieży z Gminnego Ośrodka Kultury w Ujeździe, zabawę uatrakcyjniły fantastyczne zjeżdżalnie i fotobudka. Dużym zainteresowaniem cieszyły się stanowiska: „skarpetkowych maskotek” i zakładek, stanowisko z watą cukrową i popcornem. Pracownicy MOPS aktywnie uczestniczyli we wspólnej zabawie oraz zapewniali obsługę techniczną pikniku. Na zakończenie pikniku wszystkie przybyłe dzieci zostały obdarowane upominkami.

CHOINKA

W dniu 18.12.2017r. w sali widowiskowej O.K. Tkacz odbyło się przedstawienie pt. „Cisza” w wykonaniu Teatru Profilaktyczno - Edukacyjnego dla dzieci i młodzieży „Moralitet” z Krakowa, na które zostały zaproszone dzieci wraz z rodzicami klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (90 dzieci z 39 rodzin) w ramach realizacji programu „Inicjowanie i wsparcie działań dla osób uzależnionych i ich bliskich w ramach reintegracji zawodowej i społecznej w ramach KIS”. Dzieci wspólnie z opiekunami licznie przybyli na zaproszenie, z wielkim zainteresowaniem i zaangażowaniem oglądali spektakl. Po przedstawieniu dzieci zostały obdarowane upominkami świątecznymi.

KLUB SENIORA „SŁONECZNA JEDYNKA”

Koordinator Klubu Integracji Społecznej w 2017 nadzorował i współpracował z Klubem Seniora „Słonecznej Jedyńki”, który działa przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Na koniec 2017 Klub skupiał 100 emerytów.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby		
	Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie	
OSRODKI WSPARCIA - OGÓLEM						
Liczba placówek	1	2	3	3	3	3
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	2	1	1	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	3	1	2	2	2	2
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	60	80	65	65	65
Liczba osób korzystających	5	70	88	80	80	80
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	0	0	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	2	2	2	2	2
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	9	146 681	128 249	122 930	122 930	122 930
W TYM (z wierszy 1-9):						
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY						
Liczba placówek	10	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 11 i 12)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	11	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	12	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	14	0	0	0	0	0
Liczba osób umieszczonych	15	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	18	0	0	0	0	0
DZIENNE DOMY POMOCY						
Liczba placówek	19	1	1	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 20 i 21)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	20	1	1	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	21	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	22	30	30	15	15	15
Liczba osób korzystających	23	25	23	15	15	15

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	24	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	2	2	2	2	2
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	146 681	128 249	122 930	122 930	122 930
NOCLEGOWNIE, SCHRONISKA I DOMY DLA OSÓB BEZDOMNYCH						
Liczba placówek	27	1	1	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 28 i 29)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	28	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	29	1	1	1	1	1
Liczba miejsc w placówkach ogółem	30	30	30	30	30	30
Liczba osób korzystających	31	45	45	45	45	45
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	32	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	33	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	34	0	0	0	0	0
OGRZEWALNIE						
Liczba placówek	35	X	1	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 36 i 37)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	36	X	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	37	X	1	1	1	1
Liczba miejsc w placówkach ogółem	38	X	20	20	20	20
Liczba osób korzystających	39	X	20	20	20	20
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	40	X	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	41	X	0	0	0	0
KLUBY SAMOPOMOCY						
Liczba placówek	42	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 43 i 44)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	43	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	44	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	45	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	46	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	47	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	48	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	49	0	0	0	0	0

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY i WSPARCIA (c.d.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	1	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 2 i 3)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	2	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	3	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	4	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	5	0	0	0	0	0
Liczba osób umieszczonych	6	0	0	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	0	0	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	9	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	10	0	0	0	0	0
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓLEM						
Liczba placówek	11	6	6	6	6	6
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 12 i 13)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	12	6	6	6	6	6
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	13	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	14	16	16	16	16	16
Liczba osób korzystających	15	16	15	23	16	16
Liczba osób umieszczonych	16	16	17	23	16	16
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	18	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	19	0	0	0	0	0
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓLEM						
Liczba placówek	20	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 21 i 22)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	21	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	22	0	0	0	0	0
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	24	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	0	0	0	0	0
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA						
Liczba placówek	27	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 28 i 29)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	28	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	29	0	0	0	0	0
Liczba osób korzystających	30	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	31	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	32	0	0	0	0	0
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO						
Liczba placówek	33	3	3	4	4	4
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 34 i 35)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	34	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	35	3	3	4	4	4
Liczba miejsc w placówkach ogółem	36	108	105	135	135	135
Liczba osób korzystających	37	108	93	135	135	135
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	38	20	20	20	20	20
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	39	136 830	186 613	239 229	239 229	239 229
PLACÓWKI OPIEKUNICZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM						
Liczba placówek	40	X	X	X	X	X
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 41 i 42)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	41	X	X	X	X	X
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	42	X	X	X	X	X
Liczba miejsc w placówkach ogółem	43	X	X	X	X	X
Liczba osób korzystających	44	X	X	X	X	X
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	45	X	X	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	46	X	X	X	X	X
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO						
Liczba placówek	47	X	X	X	X	X
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 48 i 49)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	48	X	X	X	X	X
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	49	X	X	X	X	X
Liczba miejsc w placówkach ogółem	50	X	X	X	X	X
Liczba osób korzystających	51	X	X	X	X	X
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	52	X	X	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	53	X	X	X	X	X
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	54	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 55 i 56)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	55	0	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	56	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	57	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	58	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	59	0	0	0	0	0
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ						
Liczba placówek	60	1	1	1	1	1
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 61 i 62)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	61	1	1	1	1	1
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	62	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	63	330	317	325	325	325
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	64	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	65	0	0	0	0	0
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ						
Liczba placówek	66	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 67 i 68)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	67	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	68	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	69	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	70	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	71	0	0	0	0	0
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ						
Liczba placówek	72	0	0	0	0	0
Z tego: według organu prowadzącego (wiersze 73 i 74)						
Liczba placówek prowadzonych przez JST	73	0	0	0	0	0
Liczba placówek prowadzonych przez inny podmiot	74	0	0	0	0	0
Liczba uczestników zajęć	75	0	0	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	76	0	0	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	77	0	0	0	0	0

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie

6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

W 2017 roku średnie zatrudnienie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim w przeliczeniu na etaty wynosiło 97,1.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku MOPS w Tomaszowie Maz. zatrudniał 99 osób (etatowo-97,1), w tym:

1. zadania własne - 77 osób (etatowo - 75,5):

- starszy specjalista pracy socjalnej - 6 osób
- specjalista pracy socjalnej - 14 osób
- starszy pracownik socjalny - 12 osób
- opiekun w ośrodku pomocy społecznej - 4 osoby
- asystent rodziny - 3 osoby
- pozostali pracownicy - 38 osób

2. zadania zlecone - 22 osoby (etatowo- 20):

- świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny - 17 osób (etatowo -15)
- świadczenie wychowawcze - 5 osób (etatowo - 5)

KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, stan na 31 grudnia)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby		
	Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie	
OGÓŁEM PRACOWNICY JEDNOSTKI						
Liczba ogółem pracowników jednostki pomocy społecznej	1	92	93	98	97	97
KADRA KIEROWNICZA						
Ogółem kadra kierownicza (dyrektor jednostki i jego zastępcy)	2	2	2	2	2	2
W tym: (od poz. 3 do poz. 4)						
Wykształcenie wyższe	3	2	2	2	2	2
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	4	2	2	2	2	2
PRACOWNICY SOCJALNI						
Ogółem	5	33	34	33	32	32
W tym: pracownicy socjalni ogółem zatrudnieni z EFS	6	0	0	0	0	0
W tym: (od poz. 7 do poz. 11)						
Wykształcenie wyższe	7	16	16	16	16	16
Wykształcenie średnie	8	17	17	17	17	17
Specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie	9	12	12	13	13	13
Specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie	10	7	7	6	6	6
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	11	4	4	4	4	4
POZOSTALI PRACOWNICY:						
Ogółem	12	57	57	63	63	63
W tym: (od poz. 13 do poz. 15)						
Wykształcenie wyższe	13	29	29	47	47	47
Wykształcenie średnie	14	25	25	11	11	11
Inne	15	3	3	5	5	5

6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim w 2017 roku zorganizował staż zawodowy dla 5 osób bezrobotnych oraz dla 1 osoby niepełnoprawnej poszukującej pracy niepozostającej w zatrudnieniu skierowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Tomaszowie Maz.

ZATRUDNIENIE POMOCNICZE W JEDNOSTCE ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, w ciągu danego roku)

W osobach

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Wolontariusze	1	0	0	0	0	0
Zatrudnienie subsydiowane (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne)	2	1	0	0	0	0
Staże	3	4	14	6	10	10

6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

Dział Pomocy Społecznej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim w 2017 roku prowadził działania oparte głównie na pracy 27 pracowników terenowych w 6 zespołach problemowych:

- Zespół ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 4 pracowników
- Zespół ds. rozwiązywania spraw uzależnień i bezdomności – 4 pracowników,
- Zespół ds. osób bezrobotnych – 6 pracowników,
- Zespół ds. osób niepełnosprawnych – 4 pracowników,
- Zespół ds. osób starszych lub z długotrwałą chorobą i wymagających opieki – 4 pracowników,
- Zespół ds. rodzin wielodzietnych i niewydołanych wychowawczo – 5 pracowników.

Nad w/w pracownikami nadzór merytoryczny sprawowało 2 pracowników merytorycznych, którzy w ramach powierzonych obowiązków prowadzili korespondencje dotyczącą klientów MOPS, udzielali na bieżąco instruktażu merytorycznego pracownikom obsługującym klientów, prowadzili kontrolę nad prawidłowością przyznawanej pomocy.

Ponadto 3 pracowników socjalnych do kwietnia 2017 roku realizowało projekt w ramach Priorytetu IX „Włączenie społeczne”, Działania IX.1 „Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym”, Poddziałania X.1.1 „Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego Projekt „Integracja” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Do głównych zadań Zespołów problemowych należało:

- 1) Kompleksowe rozeznanie potrzeb osób i rodzin oraz udzielanie właściwej pomocy społecznej w ramach ustawy o pomocy społecznej;
- 2) Zawieranie kontraktów socjalnych – pisemnej umowy zawartej z osobą ubiegającą się o pomoc, określającej uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej;
- 3) Sporządzanie wywiadów środowiskowych i wnioskowanie o pomoc społeczną zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 4) Kompletowanie wymaganej dokumentacji do udzielania pomocy zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 5) Inicjowanie i nadzór nad realizacją zadań wynikających z obowiązujących aktów prawnych z zakresu pomocy społecznej;
- 6) Przygotowywanie korespondencji do urzędów, instytucji, organizacji społecznych z zakresu pomocy społecznej;
- 7) Inicjowanie działań zapobiegających degradacji osób, rodzin i grup;
- 8) Przeciwdziałanie zagrożeniom społecznym i poszukiwanie nowych rozwiązań;
- 9) Prowadzenie pod kątem merytorycznym kontroli terenowych pracowników socjalnych i wykorzystywanie wyników kontroli;
- 10) Szkolenie i udzielanie instruktażu terenowym pracownikom socjalnym;
- 11) Prowadzenie analiz i ocen zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz wykorzystywanie ich w praktyce;
- 12) Pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb osób i rodzin;
- 13) Informowanie klientów o udzielanych świadczeniach;
- 14) Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami w zakresie rozwiązywania problemów społecznych;
- 15) Sprawdzanie realizowanych usług opiekuńczych w środowiskach pod względem ich zgodności z decyzjami administracyjnymi w tym zakresie;
- 16) Nadzór nad działalnością oraz realizacją usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych nad chorymi w ich domach;
- 17) Organizowanie grup wsparcia oraz grup samopomocy dla klientów Ośrodka;
- 18) Tworzenie programów i projektów nakierowanych na rozwiązywanie problemów społecznych w zakresie przydzielonych zadań;
- 19) Stała współpraca z pozostałymi komórkami organizacyjnymi Ośrodka w zakresie realizacji zadań Statutowych;
- 20) Współuczestnictwo w realizacji Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz innych programów uchwalonych przez Radę Miejską Tomaszowa Maz.;
- 21) Wykonywanie innych zadań zleconych przez Dyrektora Ośrodka.

Pracownicy Zespołów problemowych w 2017 roku kontynuowali lub podejmowali współpracę m.in. z:

- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Domy Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie kraju,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Spółdzielnie Mieszkaniowe i Tomaszowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- Urząd Stanu Cywilnego,
- Urząd Miasta,
- Sąd i Prokuratura Rejonowa oraz Kuratorzy,
- Tomaszowskie Centrum Zdrowia,
- Poradnie Rodzinne,
- Zakłady Pielęgnacyjno – Opiekuńcze na terenie kraju,
- Polski Czerwony Krzyż,
- Fundacja „Arka Nadziei”,
- Parafia NMP Królowej Polski / „Caritas”,
- Parafia Najświętszego Serca Jezusowego,
- Narodowy Fundusz Zdrowia,
- Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej,
- Sanepid,
- Centrum Energetyczne S. A.,
- Ośrodek rehabilitacji Dzieci i Osób Niepełnosprawnych,
- Szkoły, przedszkola, pedagogy szkolni,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Stowarzyszenia Abstynenckie „Azyl” i „Ala”,
- Wojskowe Biuro Emerytalne,
- Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi,
- Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło w Tomaszowie Mazowieckim przy ul. Luboszewskiej 71

oraz inne organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje na terenie miasta i całego kraju

ZESPOŁY PRACY SOCJALNEJ I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W JEDNOSTCE POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, w ciągu danego roku)

W osobach

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
Liczba zespołów	1	6	6	6	6	6
Liczba osób ogółem w zespole	2	28	27	27	27	27
W tym z wiersza 2:						
Pracownicy socjalni	3	28	27	27	27	27
Specjaliści zgodnie z art.110 ust.3 ustawy o pomocy społecznej	4	0	0	0	0	0

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

W 2017 roku wydatkowano kwotę: 85.530.466,60 zł, w tym:

na realizację zadań zleconych wydatkowano kwotę 63.458.301,75 zł, z tego:

1. Świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+” (Rozdział 85501): 39.261.555,38 zł, w tym wydatkowano na:

- wypłatę świadczenia „Rodzina 500+” 38.760.366,58 zł,
- koszty obsługi zadania 501.188,80 zł,

2. Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (rozdział 85502): 23.987.373,73 zł, w tym wydatkowano na:

- wypłatę świadczeń rodzinnych 18.496.405,76 zł,
- wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego 3.845.044,93 zł,
- opłacenie składek na ubezpieczenie społeczne za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne 926.169,43 zł,
- koszty obsługi zadania 719.753,61 zł,

3. Świadczenia społeczne „Za Życiem” (rozdział 85595) 16.494,00 zł, w tym wydatkowano na:

- świadczenia „Za Życiem” 16.000,00 zł,
- koszty obsługi 494,00 zł,

Świadczenia społeczne „Za Życiem” (rozdział 85502/1) 4.123,00 zł, w tym wydatkowano na:

- świadczenia 4.000,00 zł,
- koszty obsługi 123,00 zł,

4. Składki na ubezpieczenie zdrowotne (rozdział 85213) 153.065,68 zł,

5. Wydatki na dodatek energetyczny i koszty obsługi (rozdział 85215), w tym: 17.728,34 zł,

- dodatek energetyczny 17.406,34 zł,
- koszty obsługi 322,00 zł,

6. Wydatki na sprawowanie opieki „opiekun prawny” oraz na obsługę zadania (rozdział 85219), w tym: 11.961,62 zł,

- świadczenia społeczne 11.785,62 zł,
- koszty obsługi 176,00 zł,

7. Specjalistyczne usługi opiekuńcze 6.000,00 zł.

Na realizację zadań własnych rozdysponowano środki finansowe w łącznej wysokości: 22.072.164,85 zł, z tego:

1. Przeciwdziałanie alkoholizmowi (rozdział 85154) 12.328,75 zł, w tym:

- Realizacja programu „Postaw na rodzinę” organizowanego w ramach projektu „Inicjowania i wsparcia działań dla osób uzależnionych i ich bliskich w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej w ramach KIS 12.328,75 zł,

2. Piecza zastępcza (rozdział 85508) 537.895,29 zł,

3. Świadczenia rodzinne, świadczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego - działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych (rozdział 85502) 60.818,71 zł,

4. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej (rozdział 85213) 346.311,36 zł,

5. Zasiłki i pomoc w naturze (rozdział 85214) 7.169.960,67 zł, w tym:

- zasiłki okresowe 1.999.871,75 zł,

- zasiłki celowe 447.372,72 zł,

- zasiłki celowe specjalne 42.456,29 zł,

- środki czystości dla podopiecznych 4.983,72 zł,

- magazyn PCK 9.907,92 zł,

- sprawienie pogrzebu 17.200,00 zł,

- opłacenie pobytu w DPS 4.648.168,27 zł,

6. Dodatki mieszkaniowe (rozdział 85215) wydatkowano kwotę: 2.534.792,47 zł,

7. Zasiłki stałe (rozdział 85216) wydatkowano kwotę: 4.625.420,98 zł,

8. Na utrzymanie Ośrodka (rozdział 85219) 3.837.127,50 zł, w tym:

- na wynagrodzenia i pochodne 3.369.013,70 zł,

- pozostałe wydatki rzeczowe 468.113,80 zł,

9. Usługi opiekuńcze (rozdział 85228) wydatkowano kwotę: 208.631,43 zł,

10. Pomoc w zakresie dożywiania (rozdział 85230) wydatkowano kwotę: 1.584.285,56 zł, w tym:

a) posiłki w szkołach i przedszkolach 393.647,56 zł,

- dotacja celowa 386.476,06 zł,

- środki własne gminy 7.171,50 zł,

B) posiłki dla dorosłych 700.491,00 zł,

- dotacja celowa 465.816,00 zł,

- środki własne gminy 234.675,00 zł,

c) zasiłki celowe 490.147,00 zł,

- dotacja celowa 256.695,00 zł,

- środki własne gminy 233.452,00 zł,

Pozostała działalność (rozdział 85295) wydatkowano kwotę: 319.436,24 zł, w tym:

- prace społecznie użyteczne 196.506,00 zł,

- wydatki związane z prowadzeniem Domu Dziennego Pobytu, w tym: 122.930,24 zł,

> wynagrodzenia i pochodne 91.578,73 zł,

> pozostałe wydatki rzeczowe 31.351,51 zł.

11. Pomoc materialna dla uczniów (rozdział 85415) 616.822,12 zł, w tym:

- stypendia dla uczniów 613.107,68 zł,

- zasiłki szkolne 3.714,44 zł.

Na realizację resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodziny”(rozdział 85204) wydatkowano kwotę 71.471,00 zł,

1. dotacja 47.885,00 zł, z tego:

- dotacja celowa 15.815,06 zł,

- środki z Funduszu Pracy 32.069,94 zł (poza budżetowo),

- wkład własny 23.586,00 zł.

2. Zadania własne na Asystenta Rodziny 21.295,38 zł.

Na realizację projektu „INTEGRACJA” (rozdział 85295) wydatkowano kwotę: 157.637,33 zł,

- wkład własny 33.734,20 zł

- wkład obcy 123.903,13 zł.

**ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ
W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
(zadania własne i zadania zlecone)
W złotych**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
OGÓŁEM						
OGÓŁEM (działy)	1	X	X	85 250 626	86 260 883	86 260 883
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	X	X	84 673 088	85 683 254	85 683 254
851 - OCHRONA ZDROWIA						
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	33 647	57 548	34 909	35 000	35 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	0	0	0	0	0
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	1 236 378	1 062 950	554 958	554 958	554 958
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	53 999	11 491	12 329	12 329	12 329
852 - POMOC SPOŁECZNA						
85202 - Domy pomocy społecznej	7	0	4 199 955	4 648 168	5 500 000	5 500 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	0	4 199 955	4 648 168	5 500 000	5 500 000
85203 - Ośrodki Wsparcia	9	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	0	0	0	0	0
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	11	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	0	0	0	0	0
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	13	423 988	480 271	499 377	480 271	480 271
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	423 988	480 271	499 377	480 271	480 271
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (od roku 2017)	15	X	X	1 999 872	2 100 000	2 100 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	16	X	X	1 999 872	2 100 000	2 100 000
85215 - Dodatki mieszkaniowe	17	2 754 199	2 704 796	2 534 793	2 600 000	2 600 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	18	2 754 199	2 704 796	2 534 793	2 600 000	2 600 000
85216 - Zasiłki stałe	19	4 014 278	4 586 092	4 625 421	4 625 421	4 625 421
w tym: w budżecie OPS / PCPR	20	4 014 278	4 586 092	4 625 421	4 625 421	4 625 421
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	21	X	X	X	X	X
w tym: w budżecie OPS/PCPR	22	X	X	X	X	X
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	23	3 463 413	3 402 497	3 837 128	3 837 128	3 837 128
w tym: w budżecie OPS/PCPR	24	3 463 413	3 402 497	3 837 128	3 837 128	3 837 128

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	0	0	0	0	0
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	152 163	165 118	208 632	208 632	208 632
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	152 163	165 118	208 632	208 632	208 632
85230 - Pomoc w zakresie żywienia	29	X	X	1 584 286	1 584 286	1 584 286
w tym: w budżecie OPS / PCPR	30	X	X	1 584 286	1 584 286	1 584 286
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	31	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	32	0	0	0	0	0
W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźczy lub ochronę uzupełniającą)	33	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	0	0	0	0	0
85232 - Centra Integracji Społecznej	35	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	0	0	0	0	0
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0	0	0
85295 - Pozostała działalność	39	X	X	319 436	319 436	319 436
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	X	X	319 436	319 436	319 436
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ						
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0	0	0
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	43	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	44	0	0	0	0	0
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	0	0	0	0	0
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	0	0	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	0	0	0	0	0
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza						
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (od roku 2017)	49	X	X	616 822	616 822	616 822
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	X	X	616 822	616 822	616 822
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	X	X	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	X	X	0	0	0
855 - Rodzina						
85501 - Świadczenie wychowawcze	53	X	X	39 261 555	39 261 555	39 261 555
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	X	X	39 261 555	39 261 555	39 261 555
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	X	X	23 987 374	23 987 374	23 987 374
w tym: w budżecie OPS / PCPR	56	X	X	23 987 374	23 987 374	23 987 374

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Potrzeby	
		Rok 2015	Rok 2016		Rok po ocenie	Dwa lata po ocenie
85504 - Wspieranie rodziny	57	X	X	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	X	X	0	0	0
85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	59	X	X	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	X	X	0	0	0
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	61	X	X	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	X	X	0	0	0
85507 - Dzienni opiekunowie	63	X	X	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	64	X	X	0	0	0
85508 - Rodziny zastępcze	65	X	X	537 895	550 000	550 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	66	X	X	537 895	550 000	550 000
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	67	X	X	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	68	X	X	0	0	0

8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim w roku 2017 realizował projekt w ramach Priorytetu IX „Włączenie społeczne”, Działania IX.1 „Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym”, Poddziałania X.1.1 „Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego Projekt „Integracja” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W latach 2016 - 2017 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim w ramach projektu „Integracja” wykorzystał dotację w wysokości 410 911.98 zł oraz wniósł wkład własny w wysokości 64.480.68 zł.

W miesiącach styczeń – kwiecień 2017 roku pracownicy kontynuowali działania z roku 2016, realizując następujące zadania:

- Warsztaty prowadzone przez psychologa/trenera – „Trening Rozwoju Interpersonalnego”, „Trening Zarządzania Sobą”,
- Warsztaty prowadzone przez stylistę – „Potęga Autoprezentacji”
- Warsztat prowadzony przez psychologa/trenera – Szkoła dla Rodziców
- Warsztaty z prawa prowadzone przez prawnika Fundacji SUBVENIO
- Realizację programu PAI we współpracy z PUP
- Współpraca z Asystentem Rodziny
- Praca socjalna prowadzona przez trzech pracowników socjalnych

Ponadto uczestnicy projektu objęci byli pomocą finansową w formie zasiłków celowych między innymi na zakup opału, żywności, obuwia, odzieży, zwrotu kosztów egzaminu poprawkowego.

W tym okresie powyższe działania realizowane były przez 49 uczestników.

AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO-KONKURSOWA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
PROJEKTY WSPÓLFINANSOWANE z EFS					
Liczba projektów	1	1	1	1	1
Ogółem liczba osób objętych projektami	2	77	113	49	49
Łączna kwota środków EFS	3	353 249	355 357	157 637	157 637
W tym:					
UDZIAŁ W KONKURSACH OGŁASZANYCH PRZEZ MRPiPS					
Liczba konkursów	4	1	0	0	0
Ogółem liczba osób objętych projektami	5	5	0	0	0
W tym:					
UDZIAŁ W PROGRAMACH OSŁONOWYCH (nie wymienione wyżej)					
Liczba programów	6	0	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
Ogółem liczba osób objętych projektami	7	0	0	0	0
W tym:					

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI - ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny	Prognoza rok po ocenie
		Rok 2015	Rok 2016		
Liczba organizacji pozarządowych z którymi współpracuje OPS/PCPR	1	8	9	9	9
ZLECENIA W TRYBIE DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	2	8	9	9	9
Liczba zleceń / umów	3	8	9	9	9
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	4	193 400	191 900	207 526	207 526
ZLECENIA W TRYBIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	5	0	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	6	0	0	0	0
WYBRANE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ					
Usługi opiekuńcze					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	7	0	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	8	0	0	0	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	9	0	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	10	0	0	0	0
Prowadzenie placówki pomocy społecznej					
Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania	11	0	0	0	0
Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w złotych	12	0	0	0	0

10. Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej

10.1. KADRA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 potrzeby	2019 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających wyższe wykształcenie	1	17	16	16	16	16	16	16
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	35	34	33	34	33	32	32
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	49	47	48	47	48	50	50
Dynamika (%)	4	X	96	102	98	102	104	100

Wskaźnik profesjonalizacji kadry - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 potrzeby	2019 potrzeby
liczba osób pełniących funkcje kierownicze i pracowników socjalnych posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej	1	6	6	6	6	6	6	6
liczba pozostałych osób zatrudnionych posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej *	2	3	4	5	5	5	4	4
liczba wszystkich zatrudnionych osób	3	93	100	92	93	98	97	97
Wartość wskaźnika w1+w2 / w3 x 100% (%)	4	10	10	12	12	11	10	10
Dynamika (%)	5	X	100	120	100	92	91	100

* nie ujęci w wierszu 1

Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych I - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 potrzeby	2019 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację I st. w zawodzie	1	12	11	12	12	13	13	13
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	35	34	33	34	33	32	32
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	34	32	36	35	39	41	41
Dynamika (%)	4	X	94	113	97	111	105	100

Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych II - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 potrzeby	2019 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację II st. w zawodzie	1	7	7	7	7	6	6	6
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	35	34	33	34	33	32	32
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	20	21	21	21	18	19	19
Dynamika (%)	4	X	105	100	100	86	106	100

Wskaźnik wolontariatu - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 potrzeby	2019 potrzeby
liczba wolontariuszy	1	0	0	0	0	0	0	0
liczba wszystkich pracowników	2	105	120	97	107	104	107	107
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0	0

Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej I - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 potrzeby / prognoza	2019 potrzeby / prognoza
liczba pracowników socjalnych	1	35	34	33	34	33	32	32
liczba mieszkańców	2	64 893	64 893	63 960	63 601	63 365	63 365	63 365
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 2000	3	1,08	1,05	1,03	1,07	1,04	1,01	1,01
Dynamika (%)	4	X	97	98	104	97	97	100

Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej II - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 potrzeby / prognoza	2019 potrzeby / prognoza
liczba pracowników socjalnych	1	35	34	33	34	33	32	32
liczba rodzin (w tym osób samotnie gospodarujących) objętych pracą socjalną	2	1 999	2 003	2 001	1 588	1 742	1 500	1 500
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 50	3	0,88	0,85	0,82	1,07	0,95	1,07	1,07
Dynamika (%)	4	X	97	96	130	89	113	100

Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej V

Warunki				2015	2016	2017 (rok oceny)
1 na 2 tys.	min. 3	1 na 50 rodzin		Minimalna liczba pracowników socjalnych potrzebnych do spełnienia warunku	Minimalna liczba pracowników socjalnych potrzebnych do spełnienia warunku	Minimalna liczba pracowników socjalnych potrzebnych do spełnienia warunku
				1	2	3
X	X		1	0	0	0
	X	X	2	8	0	2
Ogółem			3	0	0	0

10.2. KOSZTY

Wskaźnik wydatków na utrzymanie jednostki - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza	2019 prognoza
Całkowity roczny koszt prowadzenia i utrzymania jednostki w zł	1	4 627 945	3 473 070	3 463 413	3 402 497	3 837 128	3 837 128	3 837 128
Wydatki na realizację zadań pomocy i integracji społecznej ogółem w zł bez względu na źródło finansowania OGÓŁEM z tablicy 7	2	41 674 924	42 377 974	42 545 733	45 733 449	84 673 088	85 683 254	85 683 254
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	11	8	8	7	5	4	4
Dynamika (%)	4	X	73	100	88	71	80	100

10.3. OSOBY I RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY I WSPARCIA

Wskaźnik deprywacji lokalnej - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób w rodzinach, którym decyzją przyznano świadczenie	1	6 840	6 105	5 682	4 909	3 776	3 776
liczba mieszkańców	2	64 893	64 893	63 960	63 601	63 365	63 365
Wartość wskaźnika liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w1 / w2 x 1000	3	105,40	94,08	88,84	77,18	59,59	59,59
Dynamika (%)	4	X	89	94	87	77	100

Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń	1	2 420	2 510	2 500	2 500	2 185	2 185
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	4 787	4 347	4 067	3 604	3 064	3 064
Wartość wskaźnika procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców	3	51	58	61	69	71	71

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
w1 / w2 x 100%							
Dynamika (%)	4	X	114	105	113	103	100

Wskaźnik pomocy pieniężnej - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne	1	2 954	2 663	2 428	2 199	2 022	2 022
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓŁEM	2	4 787	4 347	4 067	3 604	3 064	3 064
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	62	61	60	61	66	66
Dynamika (%)	4	X	98	98	102	108	100

Wskaźnik pomocy niepieniężnej - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne	1	2 323	2 117	2 122	1 774	1 134	1 134
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓŁEM	2	4 787	4 347	4 067	3 604	3 064	3 064
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	49	49	52	49	37	37
Dynamika (%)	4	X	100	106	94	76	100

10.4. POWODY PRYZNANIA POMOCY

Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
Ubóstwo (%)	1	0	1	45	12	11	11
Bezrobocie (%)	2	48	47	48	46	49	49
Niepełnosprawność (%)	3	26	29	33	40	46	46
Długotrwała lub ciężka choroba (%)	4	18	19	23	24	18	18
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego (%)	5	16	17	18	19	18	18
Alkoholizm (%)	6	2	1	16	11	13	13
Narkomania (%)	7	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa (%)	8	1	2	2	2	2	2

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
Przemoc w rodzinie (%)	9	2	2	1	3	1	1

Wskaźnik pomocy z powodu bezdomności - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności	1	0	0	1	1	1	1
liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezdomności	2	34	38	88	94	90	90
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	3	3 238	2 947	2 812	2 574	2 094	2 094
Wartość wskaźnika w2 / w3 x 100% (%)	4	1	1	3	4	4	4
Dynamika (%)	5	X	100	300	133	100	100

10.5. POMOC W FORMIE ŚWIADCZEŃ

Wskaźnik zasiłku stałego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
średnia wysokość zasiłku stałego dla osób samotnie gospodarujących w zł	1	452	458	448	536	530	545
częstotliwość w miesiącach	2	10	10	11	10	10	10
średnia wysokość zasiłku stałego dla osoby w rodzinie w zł	3	318	333	332	364	334	437
częstotliwość w miesiącach	4	9	9	10	9	10	10

Wskaźnik zasiłku okresowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
średnia wysokość zasiłku okresowego w zł	1	338	315	319	347	334	346
częstotliwość w miesiącach	2	5	5	4	5	5	5
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu bezrobocia w zł	3	336	325	346	358	348	348
częstotliwość w miesiącach	4	4	5	5	5	5	5
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu długotrwałej choroby w zł	5	303	249	267	275	280	280
częstotliwość w miesiącach	6	2	3	3	3	2	2
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu niepełnosprawności w zł	7	269	202	172	265	237	237

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
częstotliwość w miesiącach	8	2	3	5	4	3	3
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu możliwości utrzymania uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego w zł	9	0	0	0	0	0	0
częstotliwość w miesiącach	10	0	0	0	0	0	0

Wskaźnik zasiłku celowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
średnia wysokość zasiłku celowego na osobę w roku w zł	1	541	570	420	439	599	297

10.6. POMOC W FORMIE USŁUG

Wskaźnik korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych w wieku poprodukcyjnym*	1	38	40	40	48	63	72
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym*	2	14 327	13 972	14 816	15 208	15 379	15 379
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0

* wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

Wskaźnik kontraktu socjalnego - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób objętych kontraktem socjalnym	1	1 262	858	537	71	97	97
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	4 787	4 347	4 067	3 604	3 064	3 064
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	26	20	13	2	3	3
Dynamika (%)	4	X	77	65	15	150	100

Wskaźnik reintegracji społeczno-zawodowej - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób z indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego i osób z kontraktem socjalnym w KIS	1	654	644	330	35	22	22
liczba osób długotrwale bezrobotnych	2	2 613	1 973	1 645	1 335	1 083	1 083

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	25	33	20	3	2	2
Dynamika (%)	4	X	132	61	15	67	100

10.7. POMOC INSTYTUCJONALNA

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w domach pomocy społecznej - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób umieszczonych w domu pomocy społecznej	1	0	0	0	0	0	0
liczba osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej	2	0	0	0	0	0	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w środowiskowych domach samopomocy - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba osób umieszczonych w środowiskowych domach samopomocy	1	0	0	0	0	0	0
liczba osób oczekujących na umieszczenie w środowiskowym domu samopomocy	2	0	0	0	0	0	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb miejsc w mieszkaniach chronionych - gmina

rok		2013	2014	2015	2016	2017	3 progr
liczba osób umieszczonych w mieszkaniu chronionym	1	5	11	16	17	23	16
liczba osób oczekujących na umieszczenie w mieszkaniu chronionym	2	0	0	0	0	0	0
Wartość wskaźnika (w1x100)/(w1+w2)	3	100	100	100	100	100	100
Dynamika (%)	4	X	100	100	100	100	100

10.8. ODMOWY POMOCY I WSPARCIA (tylko w zakresie zagadnień związanych z pomocą społeczną)

Wskaźnik odmów - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba decyzji odmownych	1	136	28	39	24	28	28
liczba decyzji przyznających zasiłek / usługę	2	35 221	29 443	23 424	15 837	13 342	13 342
Wartość wskaźnika w1/(w1+w2) x 100% (%)	3	0	0	0	0	0	0
Dynamika (%)	4	X	0	0	0	0	0

Wskaźnik odmów z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba decyzji odmownych z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego	1	28	5	10	5	6	6
liczba decyzji odmownych	2	136	28	39	24	28	28
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	21	18	26	21	21	21
Dynamika (%)	4	X	86	144	81	100	100

Wskaźnik odmów z powodu braku środków - gmina i miasto na prawach powiatu

rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018 prognoza
liczba decyzji odmownych z powodu braku środków	1	51	22	23	13	0	0
liczba decyzji odmownych	2	136	28	39	24	28	28
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	38	79	59	54	0	0
Dynamika (%)	4	X	208	75	92	0	0

10.9. BUDŻET POLITYKI SPOŁECZNEJ

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (działy) - gmina

Wyszczególnienie		2015		2016		2017		2018 Potrzeby		2019 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	X	X	X	X	85 250 626	100	86 260 883	100	86 260 883	100
851 - OCHRONA ZDROWIA	2	1 270 025	X	1 120 498	X	589 867	1	589 958	1	589 958	1
852 - POMOC SPOŁECZNA	3	X	X	X	X	20 257 113	24	21 255 174	25	21 255 174	25
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	4	X	X	X	X	0	0	0	0	0	0
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	5	1 096 972	X	983 871	X	616 822	1	616 822	1	616 822	1
855 - RODZINA	6	X	X	X	X	63 786 824	75	63 798 929	74	63 798 929	74

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (rozdział) - gmina

Wyszczególnienie		2015		2016		2017		2018 Potrzeby		2019 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	X	X	X	X	85 250 626	100,00	86 260 883	100,00	86 260 883	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	33 647	X	57 548	X	34 909	0,04	35 000	0,04	35 000	0,04
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	1 236 378	X	1 062 950	X	554 958	0,65	554 958	0,64	554 958	0,64
85202 - Domy pomocy społecznej	4	0	X	4 199 955	X	4 648 168	5,45	5 500 000	6,38	5 500 000	6,38
85203 - Ośrodki Wsparcia	5	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	6	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	7	423 988	X	480 271	X	499 377	0,59	480 271	0,56	480 271	0,56
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (od roku 2017)	8	X	X	X	X	1 999 872	2,35	2 100 000	2,43	2 100 000	2,43
85215 - Dodatki mieszkaniowe	9	2 754 199	X	2 704 796	X	2 534 793	2,97	2 600 000	3,01	2 600 000	3,01
85216 - Zasiłki stałe	10	4 014 278	X	4 586 092	X	4 625 421	5,43	4 625 421	5,36	4 625 421	5,36
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	11	3 463 413	X	3 402 497	X	3 837 128	4,50	3 837 128	4,45	3 837 128	4,45
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	12	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	13	152 163	X	165 118	X	208 632	0,24	208 632	0,24	208 632	0,24
85230 - Pomoc w zakresie żywienia	14	X	X	X	X	1 584 286	1,86	1 584 286	1,84	1 584 286	1,84
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	15	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	16	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85278 - Usuwanie skutków kłesk żywnościowych	17	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne	18	X	X	X	X	319 436	0,37	319 436	0,37	319 436	0,37
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	19	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	20	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	21	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	22	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (od roku 2017)	23	X	X	X	X	616 822	0,72	616 822	0,72	616 822	0,72
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	24	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85501 - Świadczenie wychowawcze	25	X	X	X	X	39 261 555	46,05	39 261 555	45,51	39 261 555	45,51
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	26	X	X	X	X	23 987 374	28,14	23 987 374	27,81	23 987 374	27,81
85504 - Wspieranie rodziny	27	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Wyszczególnienie		2015		2016		2017		2018 Potrzeby		2019 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	28	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	29	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85507 - Dzienni opiekunowie	30	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85508 - Rodziny zastępcze	31	X	X	X	X	537 895	0,63	550 000	0,64	550 000	0,64
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	32	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej (działy) - w budżecie OPS/PCPR - gmina

Wyszczególnienie		2015		2016		2017		2018 Potrzeby		2019 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	X	X	X	X	84 673 088	100	85 683 254	100	85 683 254	100
851 - OCHRONA ZDROWIA	2	53 999	X	11 491	X	12 329	0	12 329	0	12 329	0
852 - POMOC SPOŁECZNA	3	X	X	X	X	20 257 113	24	21 255 174	25	21 255 174	25
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	4	X	X	X	X	0	0	0	0	0	0
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	5	1 096 972	X	983 871	X	616 822	1	616 822	1	616 822	1
855 - RODZINA	6	X	X	X	X	63 786 824	75	63 798 929	74	63 798 929	74

* procentowy udział w wydatkach ogółem

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej - w budżecie OPS/PCPR (rozdziały) - gmina

Wyszczególnienie		2015		2016		2017		2018 Potrzeby		2019 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1	X	X	X	X	84 673 088	100,00	85 683 254	100,00	85 683 254	100,00
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	53 999	X	11 491	X	12 329	0,01	12 329	0,01	12 329	0,01
85202 - Domy pomocy społecznej	4	0	X	4 199 955	X	4 648 168	5,49	5 500 000	6,42	5 500 000	6,42
85203 - Ośrodki Wsparcia	5	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	6	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	7	423 988	X	480 271	X	499 377	0,59	480 271	0,56	480 271	0,56
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (od roku 2017)	8	X	X	X	X	1 999 872	2,36	2 100 000	2,45	2 100 000	2,45
85215 - Dodatki mieszkaniowe	9	2 754 199	X	2 704 796	X	2 534 793	2,99	2 600 000	3,03	2 600 000	3,03
85216 - Zasiłki stałe	10	4 014 278	X	4 586 092	X	4 625 421	5,46	4 625 421	5,40	4 625 421	5,40

Wyszczególnienie		2015		2016		2017		2018 Potrzeby		2019 Potrzeby	
		Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	11	3 463 413	X	3 402 497	X	3 837 128	4,53	3 837 128	4,48	3 837 128	4,48
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	12	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	13	152 163	X	165 118	X	208 632	0,25	208 632	0,24	208 632	0,24
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	14	X	X	X	X	1 584 286	1,87	1 584 286	1,85	1 584 286	1,85
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	15	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	16	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85278 - Usuwanie skutków kłęsk żywiołowych	17	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne	18	X	X	X	X	319 436	0,38	319 436	0,37	319 436	0,37
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	19	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	20	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	21	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	22	0	X	0	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (od roku 2017)	23	X	X	X	X	616 822	0,73	616 822	0,72	616 822	0,72
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	24	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85501 - Świadczenie wychowawcze	25	X	X	X	X	39 261 555	46,37	39 261 555	45,82	39 261 555	45,82
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	26	X	X	X	X	23 987 374	28,33	23 987 374	28,00	23 987 374	28,00
85504 - Wspieranie rodziny	27	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	28	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	29	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85507 - Dzienni opiekunowie	30	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85508 - Rodziny zastępcze	31	X	X	X	X	537 895	0,64	550 000	0,64	550 000	0,64
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	32	X	X	X	X	0	0,00	0	0,00	0	0,00

* procentowy udział w wydatkach ogółem

11. Wnioski końcowe

Przedstawione poniżej dane ukazują funkcjonującą na terenie Gminy Miasto Tomaszów Mazowiecki infrastrukturę oraz nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej skierowane na najbardziej fundamentalne kwestie społeczne.

Całościowe spojrzenie na posiadane zasoby pomocy społecznej umożliwiło opracowanie właściwych wniosków i podjęcie odpowiednich działań w obszarze wpływu zasobów pomocy społecznej na jakość życia i świadczonych usług dla mieszkańców Gminy Miasto Tomaszów Mazowiecki oraz zapobiegnie negatywnym zjawiskom wykluczenia społecznego i marginalizacji.

Opracowanie oceny zasobów na podstawie lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej Gminy Miasto Tomaszów Mazowiecki stanowi rekomendację do planowania budżetu na rok następny i kierunku współpracy jednostek realizujących zadania z zakresu polityki społecznej.

Problemy i potrzeby Gminy Miasto Tomaszów Mazowiecki w ujęciu realizowanych zadań pomocy społecznej:

- Wzrost liczby osób wymagających umieszczenia w domach pomocy społecznej powoduje jednocześnie znaczny wzrost kosztów ponoszonych przez Gminę Miasto Tomaszów Maz. na utrzymanie mieszkańców w DPS. Średniomiesięczny koszt utrzymania mieszkańca DPS na terenie Tomaszowa Mazowieckiego w 2017 r. wyniósł 2.887,22 zł. Obecnie tj. od lutego 2018r. koszt ten wynosi 3.152,75 zł. Wzrost liczby osób wymagających umieszczenia w DPS (2015r.-187 osób, 2016r.- 201 osób, 2017r.- 232 osób) oraz wzrost utrzymania przy jednoczesnym nieznacznym udziale w partycypacji w kosztach członków najbliższej rodziny, powoduje podwyższenie wydatków Gminy Miasto Tomaszów Maz. na realizację tego zadania i konieczność planowania wzrostu wydatków na lata kolejne.

- Konieczność zwiększenia nakładów finansowych na pomoc społeczną w celu całkowitego zaspokojenia zapotrzebowania na **świadczenie usług opiekuńczych** dla coraz większej liczby osób długotrwale chorych, starszych, samotnych wymagających tej formy wsparcia. Wymaga to podjęcia szerszej współpracy z organizacjami pozarządowymi, które mogłyby świadczyć usługi opiekuńcze w dni wolne od pracy – soboty, niedziele, święta oraz wydłużenie świadczenia tych usług do godzin wieczornych.

- Dostosowanie podstawowej opieki medycznej dla osób starszych do potrzeb tej grupy pacjentów poprzez łatwiejszy i szybszy dostęp do lekarzy specjalistów, jak również kwestii dotyczących prawidłowej opieki dla osób w podeszłym wieku związane z **utworzeniem oddziału geriatry**. Konieczne jak najszybsze i radykalne rozwiązanie zagadnienia inwestycji niezbędnej dla hospitalizacji pacjentów w podeszłym wieku.

- Istotną kwestią jest również **zwiększenie miejsc w oddziale opiekuńczym ZPO** ze względu na zwiększającą się liczbę osób starszych wymagających hospitalizacji. Coraz częściej występujące interwencje u osób starszych, samotnych i chorych wymagają również ścisłej współpracy między podmiotami, która pozwoli na prawidłową koordynację działań w tym zakresie.

- Wzrost nakładów finansowych Gminy Miasto Tomaszów Maz. na partycypację w kosztach pobytu dzieci w ww. placówkach zwiększa się w zależności od długości pobytu dziecka w placówce. Zgodnie z obowiązującą ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina została zobligowana do **współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej**.

- Podnoszenie świadomości społecznej, w tym dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie radzenia sobie z trudnościami i problemami społecznymi. W tym celu konieczne jest wspieranie darmowego dostępu do **poradnictwa specjalistycznego** psychologicznego, prawnego i doradztwa dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, niezbędnego do przezwyciężania trudności i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

- Dostrzegalną potrzebą jest stworzenie na terenie Gminy Miasto Tomaszów Mazowiecki **mieszkań chronionych prowadzonych przez PCPR** przeznaczonych dla osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- Zabezpieczenie w budżecie MOPS środków finansowych na bieżące naprawy i remonty wynikające z eksploatacji **6 mieszkań chronionych**, których administratorem jest Ośrodek.

- Kwestie **zasobów mieszkaniowych Gminy Miasto Tomaszów Maz.** powinny zostać częściowo dostosowane do potrzeb mieszkańców o najniższych dochodach. Aktualny stan posiadanych przez Miasto lokali jest niewystarczający w stosunku do obecnych potrzeb mieszkańców. Zmiana polityki mieszkaniowej pozwoli na przeciwdziałanie zjawisku bezdomności.

- Podejmowanie dalszych działań i nowych inicjatyw na rzecz osób bezdomnych. Istotną potrzebą w tym sektorze jest rozbudowa schroniska w celu stworzenia miejsc pobytu dla bezdomnych kobiet oraz miejsc pobytu dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

- Koniecznością jest stworzenie miejsca (**oddział wytrzeźwień**) dla osób bezdomnych będących w upojeniu alkoholowym niekwalifikujących się do pobytu w ogrzewalni i schronisku.

- Pozyskanie zasobu lokalowego na realizację nowego **zadania MOPS w formie placówki (świetlicy) dla młodzieży z rodzin o problemach wychowawczo – opiekuńczych**. Funkcjonowanie świetlicy miałoby wymiar wielofunkcyjny i dałoby korzyści ekonomiczne i społeczne gdyż stanowiłoby zaplecze Ośrodka dla organizowania spotkań międzyinstytucjonalnych, szkoleń, wykładów, prelekcji i spotkań warsztatowych dla pracowników pomocy społecznej.

- Ilość miejsc oferowanych i dostępnych w żłobkach i przedszkolach funkcjonujących na terenie miasta jest niewystarczająca w stosunku do istniejących potrzeb.

- Stała **profesjonalizacja kadry pomocy społecznej**. Rola pracowników pomocy społecznej zmienia się wraz ze zmieniającymi się problemami społecznymi. Dlatego konieczne jest tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji i umiejętności zawodowych oraz zwiększenie nakładów finansowych na wynagrodzenia dla kadry sektora pomocy społecznej.

Analizując Ocenę zasobów pomocy społecznej należy podkreślić, iż skala potrzeb i problemów lokalnych jest istotna w ujęciu zarówno społecznym, jak i instytucjonalnym. Kwestia wprowadzenia odpowiednich rozwiązań a tym samym odpowiednich działań w dużej mierze zależy od odpowiedniego ukierunkowania i współpracy jednostek pomocy społecznej przy jednoczesnym sukcesywnym zwiększaniu nakładów finansowych na określone zadania.